

ΠΥΡΣΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ : Δυὸ κρίνοι.
ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΘΗ : Ὁ δάσκαλος.
ΚΩΣΤΑ ΒΑΡΝΑΛΗ : Ἀλκιβιάδης.
ΠΑΝΟΥ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ : Κῆμα.
ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΟΦΙΑΝΝΗ : Γλυκόαιμα.
ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ : Πνέμα. — Ὁ «Νουμάς».
ΛΕΟΝΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ : Ἐπὶ τὸ Ἐπιθαλάμιο τοῦ Πη-
λῆα. — Κάτουλος.
ΜΑΝΩΛΗ ΜΑΓΚΑΚΗ : Ἐπὶ τὸν Ἐμπορο τῆς Βενετίας.
— W. Shakespeare.
ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ : Μετάνοια.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Σαββατόβραδα τοῦ «Πυρσός». — Τὸ «Ταξίδι τοῦ Ψυ-
χάου». — Πῶς τραγουδοῦμε τὸ θάνατον τῆς κόρης. —
Ἐδμημερίδες. — Γιὰ τὴν ἀρχαία φιλολογία.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἄγγελου Δόξα. — Ὁδὸι Δαβὶδ. — Χοῖτον Βαρ-
λέντη : Ἐπάνω ἄπ' τὸ Βυθός.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΧΡΟΝΙΑ Α'—ΤΟΜΟΣ Β'

ΓΕΝΝΑΡΗΣ 1918

ΤΕΥΧΟΣ 7

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

“ΠΥΡΣΟΣ,”

ΣΕΛΙΔΕΣ 24 - 32

Ἐκδόσεις:

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ—ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ

Ἐδωτεροικοῦ

Ἐξωτεροικοῦ

Γιὰ ἓνα χρόνο δοχ. πέντε

Γιὰ ἓνα χρόνο Φρ. Χρ. ὀκτώ

Γιὰ ἕξι μῆνες » τρεῖς

Γιὰ ἕξι μῆνες » » τέσσερα

Τὸ τεῦχος λεπτὰ 50

ΓΡΑΦΕΙΑ: Στὸ Ἀκαδημαϊκὸ βιβλιοπωλεῖο, Ἀκαδημίας 53

Ἡ ΛΑΪΚὴ ΤΡΑΠΕΖΑ

(Τὰ κέρδη της)

Στὴν «Ἐστία» τῶν 41 τοῦ Γενάρη δημοσιεύθηκε τὸ ἀκόλουθο ἀρθρῶν:

«Τὰ κατὰ τὴν λήξαν ἑξαμηνίαν καθαρὰ κέρδη τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς ἀντιστοιχοῦν περίπου εἰς 100 ο) ἐπὶ τοῦ καταβεβλημένου μετοχικοῦ κεφαλαίου. Ἐκ τῶν κερδῶν τούτων, μετὰ τὴν ἀπονομὴν μερίσματος πρὸς 11 ο), ἦτοι δορ. 5.50 κατὰ μετοχὴν διὰ τὴν ἑξαμηνίαν, τὸ ὑπόλοιπον τῶν κερδῶν μεταφέρεται εἰς τὰ ἔκτακτα ἀποθεματικά τῆς Τραπεζῆς, ἀνερχόμενα ἤδη εἰς 120 ο) ἐπὶ τοῦ καταβληθέντος μετοχικοῦ κεφαλαίου».

Εἶναι ἀληθινὰ πολὺ εὐχάριστο πὸς τὸ, ὄνομα καὶ πρᾶμα Λαϊκὸ πιστωτικὸ μας κατάστημα τραβαίει ἔτσι μπροστὰ μὲ τὴ φωτεινὴ διεύθυνση τοῦ κ. Δ. Λοβέρδου. Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα καὶ τὸ λαὸ ἀνακουφίζει καὶ τοὺς μετόχους της πλουτίζει.

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων εἰδοποιεῖ, ὅτι ἀπὸ τῆς 19 Ἰανουαρίου ἀρχοῦναι αἱ πληρωμαὶ διὰ τὴν τελευταίαν τριμηνίαν παρελθόντος ἔτους τῶν ἰδιωτῶν τῶν ἔχόντων πρὸ τῶν οἰκιῶν τῶν ἐγκατεστημένους ὑπὸ τοῦ Δήμου ἠλεκτροικούς λαμπτήρας.

Ἡ πληρωμὴ θὰ γίνεταί ἐν τῷ Τμήματι Φωτισμοῦ τοῦ Δήμου καθ' ἑκάστην 10—12 π.μ.

Ἀθῆναι τῇ 18 Ἰανουαρίου 1918.

Ὁ δήμαρχος Σ. ΠΑΤΣΗΣ

“ΠΥΡΣΟΣ”

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ Β'

ΓΕΝΝΑΡΗΣ—ΑΛΩΝΑΡΗΣ 1918

ΣΕΛΙΔΕΣ 136

ΔΙΗΓΗΜΑ—ΠΟΙΗΜΑ—ΚΡΙΤΙΚΗ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Κ. Βάροναλης—Κ. Βελμύρας—Γεάννης Βλαχογιάννης—Δ. Βουτυράς—Φώτος Γιοφύλλης—Ρήγας Γκόλφης—Ἄλκης Θρύλος—Μήτσης Καλαμάς—Ἄντ. Κατσοῦρος—Λέων Κουκούλας—Ἄγησ. Λεβέντης—Μαν. Μαγκάκης—Μ. Μαλακάσης—Κλεαρέτη Μαλάμου—Μελικέρτης—Κ. Νταϊφᾶς—Κώστης Παλαμάς—Α. Παλαμάς—Κώστας Παρορίτης—Αιλὴ Πατρικίου—Γεάννης Περγαλιτῆς—Ἰουλίτσα Περσάκη—Γερ. Σπαταλάς—Γεάννης Στογιάννης—Δ. Π. Ταγκόπουλος—Πάνος Δ. Ταγκόπουλος—Τώνης Χριστίδης.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ „ΠΥΡΣΟΥ”

4-ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΜΟΜΟΥ-4

ΑΘΗΝΑ

ΓΕΝΝΑΡΗΣ 1918
ΤΕΥΧΟΣ 7

ΔΥΟ ΚΡΙΝΟΙ

Βαρέθηκα σταυτιά μου να βουίζουν πλιά
 τής χώρας δίχως νόημα τὰ κουνούνια.
 Φέрте με, αφήστε με στην έρμη άκρογιαλιά
 πού είναι σαν τὸ μνήμα, πού είναι σαν τήν κούνια.
 Νάχω μπροστά μου στοῦ πελάου τήν πολυσήμαντη όμορφιά,
 μέρα και νύχτα συντροφιά,
 τήν κούνια και τὸ μνήμα,
 ζευγαρωμένα άχώριστα, δυὸ στίχους με μιὰ ρίμα,
 τὸ κοίμισμα τάκυμαντο με τοῦ πελάου τὸ κῦμα,
 νάχω μπροστά μου τής ζωής τὰ πιὸ βαθιά σημάδια,
 κάτι για πάντα πού έσβυσε και στὰ σκοτάδια πάει,
 κάτι πού μόλις μέσ' άπ' τὰ σκοτάδια
 νὰ ζῆ γλυκαρχινάει.
 για νὰ αιστανθῶ στην ταρασμένη μου καρδιά
 ν' άνθίζουν—ὦ! τί άφάνταστη εὔωδιά!—
 Μελέτη και Γαλήνη,
 καθώς, άπάνου στοῦ γιαλοῦ τήν άμμουδιά,
 καθώς άνθίζουνε δυὸ κρίνοι.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΠΡΑΠΤΕΖΑ ΠΙΡΙΡΑΙΩΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1918

ΕΠΕΡΙΗΤΙΚΟΝ	ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ	Δρ.
Τραπεζιον και διαθέσιμα παρὰ Τραπεζίας	Κεφάλαια	10,000,000.—
Δαθέσιμα εν τῷ έξωτερικῷ	μήτω έκδοθέντα	7,000,000.—
Βραχυπρόθεσμοι τοποθετήσ. ίδίως εν τῷ έξωτερικῷ	Αποθεματικόν	3,000,000.—
Προέξοφλ.ήσεις	Τακτικόν	37,300.—
Α)σμοί ήγγυημένοι και προκαταβολαί επί χρεολογάρ.	*Εκτακτόν	300,000.—
και εμπροθευμάτων		38,029,170.80
Χρεολογάρια, Τοκομεριδιά και Συμμετοχαί	Καταθέσεις	3,138,330.90
*Αποδοχαί Α)σμών τελειωτών	Προσωπιοι και διάφοροι Α)σμοί πιστωτικοί	907,482.10
Α)σμοί προσωρινοί και διάφοροι	Τρεχομήνιοι λογαριασμοί	13,759,464.75
Τρεχομήνιοι Α)σμοί	*Αποδοχαί υπέρ τούτων διά λ)σμών τελειωτών	70,000.—
*Εξόδα έγκαταστάσεως	Κρατήσεις προς πληρωμήν φόρου εκτάκτων κερδών	4,000.—
	Μερίματα πληρωτέα	
	Υπόλοιτ. κερδών προηγ. χρήσεως	25,392.—
	Υπόλοιτ. Α' εξαμηνιας 1918	526,855.93
		552,247.93
		59,797,996.48

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

Μισθοί, Ένοίκια και Γενικά Έξόδα	211,153.02	Υπόλοιπον κερδών προηγουμενης χρήσεως	25,392.—
Τόκοι, προμήθεια κλπ	523,741.75	Τόκοι	792,746.95
Υπόλοιπον κερδών προηγουμενης χρήσεως	25,392.—	Προμήθεια	319,908.55
	525,855.93	Κέρδη διάφορα	149,095.20
			1,287,142.70
	1,287,142.70		

Τὸ Δ. Συμβούλιον τής Τραπεζής Πειραιώς ὄδισε τήν πλήρωμήν προσαρτινοῦ μερίσματος διά τήν
 Α' Εξαμηνιαν 1918 ὄραχ. 4 εἰς ἐκείστην μετοχήν.

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ἐσπρωξε δειλά τὴν πόρτα καὶ μπῆκε μέσα μ' ἓνα ἀλαφρὸ βάδισμα, τυλιγμένος σ' ἓνα μακρὸ, σκοῦρο, τριμμένο παλτό, μὲ τὸ γιακά—ἓνα γιακά πλατὺ ἀπὸ μαῦρο ἀστραχά—σηκωμένο ὅσο πού νὰ τοῦ κρύβῃ ὅλο τὸ σβέρκο, καὶ μὲ τὴ ρεμπούμπλικα τὴ μαύρη χωμένη ἔως ταῦτιά του, κοκκινισμένα ἀπὸ τὸ κρῶ.

Εἶχε νυχτώσει κ' ἡ σαραβαλιασμένη ρομβία, σὰν ξεδοντιασμένη παλιὰ κορίστα, σταματισμένη ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα ἐνὸς καφενὲ πάλευε μὲ τὴ φάλτσα φωνή της νὰ συγκινήσῃ τοὺς διαβάτες πού ἀνεβοκατεβαίνανε ἀδιάφοροι στὸ μαρμαρένιο πεζοδρόμιο, φωτισμένο ἀπὸ τὸ φῶς πού τοῦρρηγγε ἀπὸ ψηλὰ τὸ φανάρι τοῦ δρόμου, ἐνῶ ὁ κύριός της, ἓνας κουλός, μὲ παράλυτο τὸ δεξιὸ πόδι, γύριζε ἀπὸ τραπέζι σὲ τραπέζι μέσα στὸ μαγαζί, ζητιανεύοντας πεντάρες, μ' ἓνα τασάκι στὸ χέρι, σοῦρνοντας μὲ κόπο τὸ παράλυτο πόδι του.

Στάθηκε μπρὸς στὸ φωτισμένο μ' ἓνα ἠλεκτρικὸ γλομπάκι γραφεῖο, ὅπου ἓνας κύριος μὲ τὸ ἓνα πόδι πάνω στὸ ἄλλο, ξεκοκάλιζε μὲ λαιμαργία τὴ βραδυνὴ φημερίδα του.

— Τί ἀγαπάει ὁ κύριος; ρώτησε σηκώνοντας ἀργὰ τὸ κεφάλι του.

Κεῖνος χαμογέλασε στριφογυρίζοντας τὴ ρεμπούμπλικα στὰ χέρια του.

— Δὲ μὲ θυμᾶστε; ψιθύρισε σιγαλά.

Ἐἴπεν ὁ ἄλλος ξεροκατάπιε.

— Ξέρετε, μπαίνουνε τόσοι κάθε μέρα . . . .

Ἐἴπεν ὁ ἄλλος βαθεῖα γιὰ νὰ πάρῃ κουράγιο.

— Ἀλήθεια εἶναι πολὺς καιρὸς . . . Σᾶ; εἶχα φέρεи ἓνα χερόγραφο, ἓνα τόμο ποιήματα γιὰ τύπωμα . . . πῶς σᾶ; φάνηκε;

— Ἄ, ἄ,—ἔκανε κείνος ἀδιάφορα—τώρα θυμῆθηκα. Μὰ ποῦ νὰ θυμηθῇ κινεῖς; Σίμπως εἶναι ἓνας καὶ δυὸ κύριέ μου; Ἐδῶ ὅλοι γράφουνε στίχους. Στιχοπλημμύρα.

Κεῖνος χαμογέλασε, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἀνοίγε ἓνα μακρὸ σουρτάρι καὶ ἀρχίζει νὰνακατεύῃ τὰ χαρτιά πού ὑψωνόντανε μέσα βουνό.

— Μπᾶς καὶ θυμᾶστε τὴν ἐπιγραφή; φώναξε σνενοχορεμένως γιατί δὲν εὔρισε εὐκολα κείνο πού ζητοῦσε.

Κεῖνος ξαφνιαστικῶς.

— Ἄ θυμᾶμαι λέει; Τὴν ἐπιγραφή τοῦ ἔργου μου νὰ μὴ θυμᾶμαι; «Μυστικοὶ ἀντίλαλοι».

Ἐἴπεν ὁ ἄλλος.

— Μυστικοὶ ἀντίλαλοι! Μὰ ποῦ πᾶτε καὶ τοὺς βρίσκετε αὐτοὺς τίτλους; Τί θὰ πῆ μυστικοὶ ἀντίλαλοι! Σίγουρα θὰ εἴσατε μαλλιαρὸς κύριε, μουρμούρισε ξακολουθώντας νὰ ψάχνῃ μὲ τὸ κεφάλι χωμένο στὸ βάθος τοῦ σουρταριοῦ.

— Ὅχι ἐγὼ δὲν εἶμαι μαλλιαρὸς. Δὲν εἶδατε ποῦ τὰ δικά μου ποιήματα . . .

Δὲν τὸν ἄφησε νὰ προχωρήσῃ.

— Ἐγὼ νὰ ἰδῶ; ποῦ νὰ ἰδῶ; ἂν καθόμουν εἰς τὸν κύριέ μου νὰ διαβάσω ὅλα τὰ χερόγραφα πού μοῦ φέρνουνε, χαρᾶς ἔμενα . . . . Αὐτὴ εἶναι δουλειὰ τοῦ διευθυντῆ. Ἐγὼ εἶμαι ἰδιοκτήτης.

Γούρλωσε τὰ μάτια του.

— Ὡστε δὲν τὸ διαβίσατε ἀκόμα; τόσος καιρὸς;

— Νὰ πάρῃ ὁ διάλογος, μ' ἔσκασες ἐπὶ τέλους; νὰ κύριε τὸ χερόγραφο σας. Δὲ μοῦ κάνει.

— Μὰ δὲν εἴπατε πῶς δὲν τὸ διαβάσατε ἀκόμα; ρώτησε δειλά, ξαφνιασμένος.

Σήκωσε τοὺς ὄμους του.

— Νὰ τὸ διαβάσω λέει; Μὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ διαβάσω; Δέχομαι πῶς οἱ στίχοι σας εἶναι ἔξοχοι. Αἶ; νομίζετε πῶς γι' αὐτὸ μπορῶ νὰ τυπώσω τὸ ἔργο σας; Δὲν τὸν ξέρετε καλὰ τὸ Ρωμιό. Ὁ Ρωμιός, φίλε μου, θέλει φίρμα. Ἀκοῦτε; Φίρμα, ὄνομα γνωστό, πού νὰ τοῦ χτυπᾷ στὸ αὐτί. Ὅσο γιὰ ἔργο, δὲν καταλαβαίνει τίποτα.

Ἐἴπεν ὁ ἄλλος σάπασε κοιτάζοντας μὲ βλέμμα περίλυπο τὸ χερόγραφο πού εἴτανε ξαπλωμένο πάνω στὸ τραπέζι σὰν πτώμα νεκροῦ—πόσες ἐλπίδες δὲν ἔκρυβε αὐτὸ τὸ τετραδίο μέσα στὰ φύλλα του; Πόσες λαχτάρεις, πόσους παλμούς. Ὅταν τόγραφε, ὅταν τὸ ἀντίγραφε, ὅταν τοῦ τὸ παράδινε γιὰ νὰ τὸ μελετήσῃ. . . . Αὐτὸ μποροῦσε νὰ τὸν κἀνῃ ἔνδοξο, πλούσιο. Καὶ τώρα. . . . Ὁ ἐκδότης, βύθισε πάλε τὸ μάτι του στὴ φημερίδα ψάχνοντας νὰ ξαναβρῇ στὸ κύριο ἄρθρο—σίδερο ἀναμμένο—τὴ συνέχεια πού εἶχε ἀφήσει στὴ μέση, ἐνῶ ὁ ἄλλος ὄρθιος, μηδενισμένος τὸν κοίταζε ἀπὸ πάνω καρτερώντας ἰκετευτικὰ μιὰ τελευταία ἀπάντησι.

— "Ωστε; ..., ψιθύρισε δειλά.

— Σās είπα' ή φίρμα, έχετε φίρμα; φέρτε μου φίρμα να σās; τὸ τυλώσω αμέσως, είπε και ξανάρρηξε τὸ μάτι του στη φημερίδα.

Μιά τελευταία έλπίδα άστραψε τή στιγμή κείνη μέσα του. Μπās και ζητοῦσε να τὸν άπογοητέψη για να τὸυ πάρη τὸ έργο του για ένα κομμάτι ψωμί;

— Ξέρετε, δὲ θά είμαι και πολὺ άπαιτητικός, είπε.

— "Απαιτητικός λεί; αὐτὸ έλιπε. Μά εμεῖς τόχουμε ξεκόψει. Δεκαπέντε φράγκα τὸ τυπογραφικὸ φύλλο.

"Ανοιξε τὰ μάτια του.

— Τόσο λίγο;

— Και πολλὰ είναι' Ἑλληνικὸ έργο βλέπεις. Πεταμένα λεφτὰ δηλαδή.

Σκέφτηκε κάμποσο.

— "Ας είναι. Ἐγὼ σās; τὸ δίνω λιγότερο. Δέκα φράγκα τὸ τυπογραφικὸ φύλλο.

Ζάρωσε τὰ χεῖλια του κάνοντας και μιὰ χρονομία πούλεγε «Τί να σοῦ κάνω, φίλε μου, δὲν μπορῶ».

Σήκωσε ἀπὸ χάρη τὸ χερσὸγραφο κι άρχισε να τὸ στηφογυρίζη στὰ δάχτυλά του.

— Δὲ θά μοῦ δώσετε λοιπὸ δέκα φράγκα τὸ τυπογραφικὸ;

— "Αδύνατο, άπάντησε ξερὰ με μιὰ φανερὴ πιά δυσαρέσκεια ζουγραφιστὴ στὸ πρόσωπό του, γιατί δὲν μποροῦσε να ξεφορτωθῆ εύκολα αὐτὸ τὸ μπελῶ πὸν τὸ κόλλησε άξαφνα.

Κείνος σὰ να πῆρε τότε τὴν άριστική άπόφασή του.

— Λοιπὸ σās τὸ δίνω χάρισμα. Τυλώστε το. Ἐτσι, μόνο για τὴ δόξα, φώναξε προτείνοντας του άποφασιστικά τὸ χερσὸγραφο.

Τονὲ κοιτάξε καλὰ καλὰ στὰ μάτια σὰ νάθελε να καταλάβη με τί άνθρωπο είχε να κάνη. Για μιὰ στιγμή τονὲ λυπήθηκε έτσι καθὼς τὸν έβλεπε να τονὲ κοιτάζη με μάτι παρακαλεστικό, με τὸ χερσὸγραφο στὸ χέρι, έτοιμο να βυθιστῆ στη δυστυχία ή νάνεβῆ στὰ οὐράνια με μιὰ και μόνη λέξη του.

"Εβγαλε τὸ πορτοφόλι του, τράβηξε ἀπὸ μέσα ένα εικοσιπεντάρικο και τὸυ τὸ πρότεινε.

Τὸ πρόσωπό του άστραψε ἀπὸ κάποια έλπίδα.

— Για προζαταβολή; ρώτησε μ' ένα γλυκὸ χαμόγελο.

— Πάρτε το, μπορεῖ νάχετε καμιὰν άνάγκη "Ανθρωποι είμαστε, άποκρίθηκε κείνος.

Πῶς; τὸν έπαιρνε λοιπὸ για ζητιάνο και ζητοῦσε να τονὲ ξεφορτωθῆ με μιὰ λεημοσύνη; Τὸ πληγωμένο φιλότιμο του έκανε τὸ σκεβρωμένο κορμί του να σηκωθῆ μπροστά του ὄρθιο σὲ μιὰ στάση γιομάτη περηφάνεια.

— Ἐχετε λάθος, κύριε. Είμαι καθηγητὴς, έχω τὴ σύνταξή μου, δὲν έχω άνάγκη να με λυπηθῆ κανείς. Είμαι ποιητὴς; Νοιώθετε τί πάει να πῆ αὐτὸ; Ποιητὴς. Ναί, ποιητὴς. "Α δὲν μπορεῖτε να τὸ νοιώσετε, τόσο τὸ χερότερο για σās πὸν κάνετε και τὸν εκδότη.

Είπε αὐτὰ σ' έναν τόνο γεμῶτο αξιοπρέπεια πέταξε πάνω στὸ τραπέζι τὸ εικοσιπεντάρικο, και τράβηξε κατὰ τὴν πόρτα. Τὸν είδε να βγαίνει με βῆμα σταθερὸ, περήφανο, κι άκουσε τὴν πόρτα να κλείνεται πίσω του με κρότο.

— Παράξενος άνθρωπος, μουρμούρισε ξαναπαίροντας τὴ φημερίδα στὸ χέρι.

Σὲ λίγο τὸν είχε ξεχάσει.

Είχε νυχτώσει και τὰ φανάρια άπλώνανε τὸ φῶς τους στὰ κρύα πεζοδρόμια. Σήκωσε τὸ γιακῶ τὸυ παλτοῦ του γιατί τὸ κρύο έτσουζε τὴν ὠρα εκείνη πὸν ή νύχτα άπλωνε τὸ μαῦρο σεντόνι της πάνω στη βοή τὸυ πολυσύχναστου δρόμου. "Αξαφνα ένοιωσε μιὰ πιτσιλάδα στη μύτη του ὕψωσε τὰ μάτια κ' είδε τὸν οὐρανὸ γιομῶτο σύννεφα μολυβένια, βαρειά. Ἐτσι είτανε κ' ή ψυχὴ του τὴν ὠρα κείνη. "Οχι πὸς δὲν είχε λεφτὰ να τυλώση μόνος τὸ έργο του. Μπās δὲν τύπωσε άλλοτε μόνος του τῶλλα έργα του. Μά τὸ τύπωμα ἀπὸ έναν αναγνωρισμένο εκδότη θὰ θὰ είτανε σὰ μιὰ επίσημη καθιέρωση τῆς ποιητικῆς του άξιας, σὲ μιὰ αναγνώριση. Ὡς τώρα τὰ έργα του τὰ τύπωνε ὁ ἴδιος και τὰ κυκλοφοροῦσε με τὴν καλωσύνη τῶ φίλων του. Να βρεθῆ εκδότης να ξοδέψη για να τὸυ τυλώση έργο δικὸ του, αὐτὸ θὰ σῆμαινε πὸς έφτασε πιά σ' ένα τέτοιο ὕψος ή ποιητική του ὑπόληψη πὸν τὰ έργα του να ζητιοῦνται και ναγοράζονται δίχως παρακάλια. Να γίνη κι αὐτὸς φίρμα, να τῶνειρό του τὸ μεγάλο! Μά να πὸν θὰ πεθάνη και τῶνειρό του, τὸ μεγάλο, τὸ γλυκὸ τῶνειρό του, θὰ μείνη ὄνειρο. Και να συλλογιέται πὸς δούλεψε τόσα χρόνια, πὸς γέρασε με τῶνειρο μιᾶς αναγνώρισης

πού αυτός ὁ ἐκδότης τοῦ τὴν ἀρνειότανε ἄσπλαχνα γιὰ λίγα ψωροκατοστάρια.

— Δάσκαλέ μου! ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ἄξαφνα.

Γύρισε ξαφνιασμένος. Μπροστά του ἕνας νέος μὲ πυκνὰ μαλλιά, καὶ μιὰ πλατειὰ μαύρη ρεμπούμπλικα κατεβασμένη λίγο δεξιά, τοῦ πρότεινε τὸ χέρι γελαστός. Τὸν ἀναγνώρισε.

— Ἐσύ; φώναξε, ὀρμώντας καταπάνω του.

Ἐίτανε ἕνας παλιὸς μαθητῆς του, φοιτητῆς τώρα, ποιητῆς κι αὐτὸς πού δημοσίευε στίχους σὲ φημερίδες καὶ περιοδικά. Εἶχε χρόνια νὰ τονε δῆ, ἀπὸ τὸν καιρὸ πού τὸν εἶχε μαθητῆ, παιδί ἀμούστακο, καὶ τὸν ξανάβλεπε τώρα ἄντρα πιά, μὲ μουστάκι καὶ κάποιον ὄνομα στὴ φιλολογία.

Ὁ νέος τοῦ μιλοῦσε τώρα γιὰ τὰ περασμένα, τοῦ θύμιζε τὰ μαθητικά του χρόνια, ρωτοῦσε γιὰ τὰ σημερινὰ συμπλερώνοντας κάθε φράση του μὲ τὴ λέξη *δάσκαλε*.

Κεῖνος εἶχε γίνει σκεπτικός. Τοῦ ἀπαντοῦσε μονοσύλλαβα, συγκινημένα, δίχως νὰκούη καλά καλά τί τοῦλεγε κι ὁ νοῦς του σταματοῦσε κολλημένος στὴ λέξη *δάσκαλος*. Ἡ λέξη ἔλαμπε μπρὸς τὰ μάτια του σὰ σίδηρο πυρωμένο πού τοῦ φλόγιζε τὴ φαντασία. Τί ἤθελε νὰ πῆ ὁ νέος τάχα μὲ αὐτὴ τὴ λέξη; Θυμότανε τάχα τὸν παλιὸ καθηγητῆ του, πού τοῦβανε μηδενικά καὶ τονε μάλλωνε σὰ φερνότανε ἄταχτα ἢ τὸν ἀναγνώριζε γιὰ δάσκαλό του στὴν τέχνη δίνοντάς του τὴν ἀναγνώριση πού ποθοῦσε; Φάνταζε λοιπὸν ἀλήθεια στὴ συνείδηση αὐτοῦ τοῦ νέου σὰν ἕνας Μαίτη; Ἀφαιρεμένος, ἀποκρίθηκε σὲ κάποιον ρώτημα τοῦ νέου, μὲ λόγια ἀσυνάρτητα, δίχως νόημα, πού ἔκανε ἐκείνονε νὰ τονε κοιτάξῃ παράξενα. Τόνοιωσε καὶ προσπάθησε ἀμέσως νὰ δικαιολογήσῃ τὸ λάθος του.

— Ἄ νὰ μὲ συχωρᾶς. Δὲν ξέρω τί λέω. Εἶμαι ἀλήθεια τόσο συγκινημένος πού σὲ ξαναβλέπω ὕστερις ἀπὸ τόσα χρόνια τί χρόνια, τί χρόνια. Μοῦ θυμίζεις ὀλάκαιρη τὴν περασμένη ζωὴ μου.

Ἄνάσσανε λιγάκι καὶ ξανάρχισε.

— Μὰ εἴσωνα ἀλήθεια ἕνας λαμπρὸς μαθητῆς, ἕνα θαυμάσιο παιδί. Θυμᾶμαι καλά, ὄλο ἄριστα σοῦ ἔβαζα . . .

Τονε σταμάτησε μὲ σκοπὸ νὰ τονε διορθώσῃ. Δὲν εἶτανε ἀλήθεια πὼς τοῦβαζε πάντα ἄριστα. Ἴσα ἴσα αὐτὸς δὲν εἶτανε ποτὲ καλὸς μαθητῆς κι ὄκο κολουῶρες μάζευε.

— Μὰ δάσκαλέ μου . . .

— Αἱ πὼς τὸ εἶπες; Δάσκαλος αἱ; δάσκαλος; Τί λέξη, τί λέξη; Γιὰ ξαναπέστο νὰ τὸ ξανακούσω καλῆτερα, φώναξε ἀναμμένος ἀπὸ τὴ συγκίνηση.

— Βέβαια. Σεῖς σταθήκατε δάσκαλός μου.

Νά, τόμολογεῖ, τὸ ἀναγνωρίζει. Στάθηκε δάσκαλός του, στὴν τέχνη βέβαια, γιατί δὲν εἶτανε ἀνάγκη ἀλλοιώτικα νὰ τοῦ θυμίσῃ τόσο ἐπίμονα πὼς αὐτὸς τοῦμαθε τὰ γράμματα στὸ σχολειό. Νά, ἦρθε, ροδοάστραψε ἢ ὄνειρεμένη ἀναγνώριση! Νὰ οἱ νέοι ἀρχίσανε νὰ τὸν ἀναγνωρίζουνε καὶ γιὰ δάσκαλο. Ποῦ εἶναι τώρα ὁ ἐκδότης πού ζητοῦσε φίρμα καὶ μόνο φίρμα; Νὰ ἔγινε κι αὐτὸς φίρμα.

Ὁ νέος κουβέντιασε κάμποσο ἀκόμα μαζί του κ' ὕστερα τοῦ πρότεινε ἀνοιχτὸ τὸ χέρι.

— Ὅχι, δὲ θὰ φύγῃς, δὲ θὰ σάφήσω νὰ φύγῃς. Εἴσουνε ὁ πιὸ καλός, ὁ πιὸ ἐπιμελής, ὁ πιὸ φρόνιμος μαθητῆς μου, τὸ θυμᾶμαι ἐγὼ καλά, πολὺ καλά, καὶ τώρα πού ξαναταμωθήκαμε ὕστερις ἀπὸ τόσα χρόνια νὰ σάφήσω ἔτσι, τόσο γλήγορα; Ὅχι, θὰ μείνῃς μαζί μου, θὰ φᾶμε μαζί ἀπόψε. Σοῦ κάνω τὸ τραπέζι.

— Μὰ δάσκαλέ μου . . .

— Βέβαια δάσκαλος, γιατί ὄχι; δάσκαλος καὶ πάλι δάσκαλος καὶ χίλιες φορές δάσκαλος. Γιατί ὄχι; Μήπως δὲ δοῦλεψα τόσα χρόνια γιὰ νὰ μοῦ ἀνήκῃ δικαιοματικά ὁ τίτλος τοῦ δάσκαλου; ρώτησε ἀναμμένος μὲ μάτια φλογᾶτα.

— Δουλέψατε τίμα, εἰλικρινὰ καὶ βγάλατε καρπούς . . .

— Καὶ καρπούς, μάλιστα καὶ καρπούς. Νὰ ἐσύ νὰ εἰποῦμε. Εἶναι ἕνας καρπὸς μου.

— Ἐγώ. Τί μὲ βάζετε ἐμένα; τί ἀξίζω ἐγώ . . .

— Ὅχι παιδί μου. Δὲν κάνει νὰδικῆς τὸν ἑαυτό σου. Γιατί; ἀξίζεις, πολὺ ἀξίζεις.

— Ἐστοῦ ἀφοῦ σταθήκατε σεῖς δάσκαλός μου.

— Ἐτσι ξαναπέστο. Ἐγὼ στάθηκα δάσκαλός σου! Πᾶμε τώρα νὰ φᾶμε. Θὰ φᾶμε, ξέρεις ἀπλᾶ, ποιητικά, μποέμικα, ὅπως μᾶς ταιριάζει, σὰν ποιητάδες πού εἴμαστε κ' οἱ δύο.

Τονε τράβηξε σὲ μιὰ ταβέρνα, ἐκεῖ κατὰ τὴν Πυλθαγορά, δίπλα σ' ἕνα μαγαζὶ κάποιου Ἑβραίου, πού πουλοῦσε μεταγερισμένα ροῦχα.

— Τὸ μαγαζὶ δὲν εἶναι φίνο μὰ ὁ μάγερας ξέρει καλά τὴν τέχνη του. Ξέρεις ἐγὼ δὲν τρώω καθρέφτες, τρώω φαί, εἶτε ἀνοί-

γοντας την πόρτα τῆς ταβέρνας, μὲ θάρρος σὰν παλιὸς γνώριμος καὶ ταχτικὸς πελάτης τοῦ μαγαζιοῦ.

Ὁ ταβερνιάρης ἔτρεξε νὰ τοὺς περιποιηθῆ στρώνοντας μιὰ σκοῦρα λερωμένη πετσέτα πάνω σ' ἓνα ξύλινο τραπέζι. Τὸ φαί εἶτανε ἀλήθεια νόστιμο κ' ἦ ρετσίνα χωνευτικὰ καὶ γλυκόπιπτη. Ὁ νέος δὲν ἄργησε νὰ κἀν κέφι. Ἡ γλῶσσα του ἔτρεχε κ' ἦ λέξη δάσκαλε ξαναγύριζε στὸ στόμα του μὲ μιὰ παράξενη ἐπιμονή. Κεῖνος σῶπαινε τώρα χωμένος στὸ παλιό του ρουφώντας τὴ μελωδία τοῦ τίτλου πού λαμπρόφεγγε γῦρο στὸ μέτωπό του σὰν τὸ στεφάνι τῆς δόξας.

— Δὲν ἔχεις ἀπάνω σου κανένα ποίημά σου νὰ μοῦ διαβάσης; ρώτησε σὰν τέλειωσε ὁ νέος κάποια ἱστορία πού εἶχε ἀρχίσει νὰ τοῦ δηγιέται.

— Νὰ σοῦ διαβάσω, δάσκαλέ μου.

Καθὼς διάβαζε ὁ νέος ποιητῆς μέσα ἀπὸ κάποιο τετραδιό πού τῷ σερνε πάντα ἀπάνω του, κεῖνος εἶχε βυθιστῆ σὲ μιὰ γλυκεῖα ρέμβη μὲ τὰ μάτια μισόκλειστα.

— Πῶς σοῦ φάνηκε; ρώτησε ὁ νέος τελειώνοντας τὸ διάβασμα.

Ἄχ τί ὁμορφο νὰ σοῦ διαβάζουνε κ' ὕστερις νὰ καρτεροῦνε νὰκούσουνε τὴ γνώμη σου. Ἔτσι σὲ ἀναγνωρίζουνε πιά γι ἀνώτερο, γιὰ δάσκαλο στὴν Τέχνη. Δὲ λυπήθηκε ἔπαινους καὶ σπατάλησε τὰ λόγια του σὲ ἐκφράσεις θαυμασμοῦ.

— Μὰ εἴσατε τόσο καλός, δάσκαλέ μου. Ἔπειτα ὅτι κι ἂν εἶμαι, σὲ σὰς τὸ χρωστάω.

Κεῖνος σήκωσε τὸ ποτήρι του ἀψηλά.

— Στὴν ὑγεία σου παιδί μου.

— Στὴν ὑγεία σου, δάσκαλέ μου.

Τσουγκρίσανε τὰ ποτήρια τους.

Ὁ χωροφύλακας πού χτύπησε τὴν πόρτα, τοὺς θύμησε πῶς εἶτανε ὄρα νὰ πηγαίνουνε.

— Θὰ σὲ πάω ὡς τὸ σπίτι σου, δάσκαλέ μου.

— Μὰ ἀπὸ τώρα; τόσο νωρίς; Θὰ κάνουμε μιὰ βόλτα πρῶτα. Τώρα μὲ αὐτὸ τὸ φεγγάρι, ἓνας περίπατος στὸ Ζάππειο εἶναι τρέλλα.

Δὲν ἐννοοῦσε νὰ τοῦ ξεκολλήσῃ ἀπὸ κοντὰ κι ὁ νέος κουρασμένο, πιά δὲν μπορούσε νὰ ξηγήσῃ τὴν τόση ὑποχρεωτικότητα τοῦ φίλου του. Ὡς τόσο εἶτανε ὑποχρεωμένος νὰ τὸν παρακο-

λουθῆ καὶ νὰ τοῦ μιλήῃ, νὰ τοῦ μιλήῃ ἀδιάκοπα γιὰτὶ κεῖνος τὴν ἀφορμὴ ἔδινε κ' ὕστερα σῶπαινε γιὰ νὰ ρουφήξῃ τὴ μελωδία τῶ λόγων του.

Τραβήξανε κατὰ τὸ Ζάππειο, εἶδανε τὴν Ἀκρόπολη, τὴ θάλασσα τοῦ Φάληρου κοιμισμένη, ρουφήξανε τὴ μυρουδιά τῶ δεντρῶν, πού ἀπλώνανε τοὺς ἡσκιους τους, μαλακοὺς, μέσα στὰ στενὰ δρομάκια, κάτω ἀπὸ τὸ φεγγαριάτικο φῶς. Μιλῆσανε γιὰ ποίηση... Φτάσανε στὸ σπίτι. Στὴν ὁξώπορτα δῶσανε τὰ χέρια.

— Στὸ καλό, παιδί μου, καὶ νὰ βλεπόμαστε.

— Τιμὴ μου, δάσκαλε.

Μπήκε στὴ φτωχικὰ κάμαρά του, ἀναψε τὸ καντήλι του μὲ τὸ χορταρένιο λουμίνι κι ἄρχισε νὰ περπατᾷ πάνω καὶ κάτω. Μέσα στὴν πίκρα του καὶ τὴ βαρυψυχία του τὰ λόγια τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ, τοῦ ξυπνήσανε ἀπόψε τὴ δύναμη καὶ τὴν πίστη, τὴν κλονισμένη, στὸν ἑαυτό του.

— Δὲν κοιμᾶσαι πιά; ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὴ διπλανὴ κάμαρα, ἀνθρώπου φουρκισμένου πού δὲν τὸν ἄφηνε μὲ τίς περπατησιές του νὰ κοιμηθῆ.

Προτίμησε νὰ πέσῃ στὸ κρεβάτι του δίχως νὰ τοῦ ἀποκριθῆ. Βέβαια ὁ ἄνθρωπος εἶχε δίκιο. Κ' εἶτανε ἓνας ἐργατικὸς πού σήκωνότανε πολὺ πρῶι καὶ πήγαινε στὴ δουλειά του.

Ἐκλείσε τὰ μάτια του σὲ μιὰ γλυκεῖα ὄνειροπόληση... Ἄξαφνα κάτι σὰ νὰ τὸν κέντησε στὴν καρδιά καὶ ἀναπετάχτηκε στὸ κρεβάτι του. Ἐνοιωθε ἓνα δυνατὸ χτύπο στὴν καρδιά.

— Ἄν ἐννοοῦσε τὸ παιδί τίποτις ἄλλο; μουρμούρισε καὶ παραδέροντας μέσα σὲ μιὰν ἄγρια ἀφιβολία δὲν μπόρεσε νὰ κλείσῃ μάτι ὡς τὸ πρῶι.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ

Μὲ λύγισμα μερτιᾶς, γυναίκειο χέρι
σέρνεις μαζί σου αἰώνιο καλοκαίρι
ἀχνούς κρασιῶν καὶ βογγητὰ καὶ μέλι
στὴ γλῶσσα σου,—φαρμακκερὸν ἀστέρι
στῆς Ἀθηνᾶς ἀπάνω τὸ καστέλλι.

Ὅχθρητες καὶ φίλες τίς ἐκοιμοῦσες
μὲ τὸ ταχὺ καὶ σφυριχτό σου ψέμα,
βαμμένο στῆς πατρίδας σου τὸ αἶμα,
κ' Ἐριννύες ἐλουζόντανε καὶ Μοῦσες
μὲς τὸ βαθὺ καὶ λαγαρό σου πνέμα.

Φλόγες ἐφτὰ στὴν ἱερὴ Ὀλυμπία
ἀνάψαν τ' ἄρματά σου! τ' ἄλογά σου
τῆς γενιᾶς σου ἀνεβάσαν μὲ Πηγάσ σου
φτερὰ στὴν καταγάλανη αἰθρία
τὴν ἀρχοντιά καὶ τὴν ἐλευτερία.

Τρεκλίζοντας μιὰ νύχτ' ἀπ' τὴν κραιπάλη
σὰν ἀδειανὰ ποτήρια ἀπὸ κρουστάλλι
τσάκισες τοὺς θεοὺς στὰ στενορρύμια·
ὦ! πῶς ἀπ' τὰ μυχμάρινα συντρίμια
τῆς Σικελίας ἀντήχων οἱ μεγάλοι

θρηνοὶ καὶ σὰν ἀηδόνια τοῦ Εὐριπίδη
τὰ χορικά, στερνὴ παρηγορία!
μὰ ἐσένα τ' ἀλαφρό σου τὸ κοπίδι
ἢ θερμὴ σου καρδιά κ' ἢ γνώμ' ἢ κρύα
τῆ Μοῖρα τὴν ἐνάντια, Ἐρμοκοπίδη,

θὰ ἐγέρναν!... Στῆς αὐγῆς τὸ κοκκινάδι
τραγουδᾶνε τὰ ξάρτια κι' οἱ φλογέρες:
μὲ θεῖο στεφανωμένος δαφνοκλάδι
σέρνεις δεμένα ὀπίσω σου κοπάδι
τῶν ὀχτρῶν τὰ καράδια ὡσὰν ἑταῖρες!

Ἀνίκητε σὲ γῆ καὶ σὲ πελάγη
καὶ μόνο ἀπὸ τὸ πάθος νικημένε,
τὰ εἰκοσιδυό σου πάντ' ἀνθοβολάει
ἢ νιότη σου, ἀπολλώνιε, μυρωμένε,
γλυκὲ ἔραστή, γλυκύτατ' ἐρωμένε!

Κ. ΒΑΡΝΑΛΗΣ

ΚΥΜΑ

Σὰ μιὰ ψυχούλα ἀνήσυχη μοιάζει τώραῖο τὸ κύμα
Ποῦ σπᾶει μὲ τόση δύναμη στὸ ἐρημικὸ ἀκρογιάλι
Σὰ νὰ ζητάει πρὸς στή στεριά ν' ἀνοίξει κάποιο μνημα
Κ' ἐκεῖ γιὰ πάντα νὰ ταφεῖ σ' ὄνειρεμένη ἀγκάλη.

ὦ! νὰ μπορούσα νᾶδενά μαζί τὴ δύναμή μου
Στὸ βράχο νὰ σκαλίζαμε τ' ὄνειρεμένο μνημα
Νᾶκλείνα ἐκεῖ τὰ μυστικά ποῦ ἀγροίκησε ἡ ψυχὴ μου
Μιὰν ὥρα ποῦ τὴ χάιδευε τὸ ἴδιο θλιμμένο κύμα.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΛΥΚΟΑΙΜΗ

Γλυκόαιμη, στὸ μεγάλο πανηγύρι
τῆς ζωῆς, ἔτσι σὲ θέλω ἐγώ, πρώτη
νὰ σέρνη τὸ χορὸ ἢ τρελλή σου νιότη,
σὰ μεθυσμένη ἀπὸ τὸ σαρκοπύρι
ποῦ ἀρχίζει νὰ ὀριμάζει μὲς στὴ γύρη
τῆς ἀνθοπαρθενιάς σου τὴ μητρότη,
θυσίας καρπὸ μεθύρια στὸν προδότη
τὸν Ἐρωτα ποῦ ἐπάνω σου θὰ γείρη...
Γλυκόαιμη, καὶ πετόντας τὸ μαντίλι
ψηλὰ τῶν πόθων, κόκκινο σὰν αἶμα,
κρούε στῆς χαρᾶς τὸ ντέφι τῶριο ψέμα
ποῦ κάνει καὶ τᾶφίλητά σου χεῖλη
κρουνοὶ ἡδονῆς γιὰ τὸ στεγνὸ μας πνέμα,
—τὸ ξένο στὴν ψυχὴ, σκλάβο στὴν ὕλη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

Π Ν Ε Μ Α

Τὸ θειλινὸ εἶν' ἀνάλαφρο σὰν πρώτη μέρα ἀγάπης,
καὶ τὸ βραδάκι, σὰ φιλι κρυφὰ δοσμένο, φτάνει.
Τὸ τραῖνο φεύγει... Στ' ὄνειρο τὸ πλαστικὸ βυθιέσαι,
ὦ Κηφισσιά, ποῦ οἱ ἔρωτες τ' ἀνάνθισμά σου πλέκουν.
Φλογιέται ἡ δύση ἀπόμακρα, γοργὰ μουδιάζει ὁ κάμπος,
στερνὴ φορὰ τὸ πράσινο χρυσώνεται στὸν ἥλιο.
Μιά νέα ὀρμή, πλημμυριστή, κεντᾶ τὸ κάθε φύτρο,
καὶ τῆς χλωράδας ἡ εὐωδιά, ψυχὴ τῆς γῆς, καὶ κραίνει.
Περνᾷ τὸ δέντρο αἰσταντικὸ, ποῦ ἡ παρθενιά του κρῖνος,
ἡ περιφάνεια του δειλή, πόθος τὸ λύγισμά του.
'Ἡ ἀσημολεύκα, ἀνάψηλη, γαλήνια ἀργοσαλεύει·
μὲς στὴν πυκνὴ τῆς φυλλωσιά λαὸς πουλιῶν κουρνιάζει,
ποῦ τιτυβίζει χάραμα κ' ὑπνιά στὸ πρῶτο δειλί.
Τὸ κυπαρίσσι, σκόρπιο ἐδῶ, ξαμῶνει τὸν αἰθέρα,
τὸ πεῦκο νείρεται σκυφτὸ στὴν πράσινη του ἀχνάδα,
καὶ τὸ χαμέκλαδο ἐρωτιᾶ τὴ στέρφα ἀλικοπέτρα.
Βρῦση τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ χρυσαναβρεῖ ἀπὸ πέρα,
κ' ἡ ἑλιά τὸν ἴσκιο ποῦ ἔχασε τὸν ξαναβρίσκει ἀγγάντια.
Κάτου, στοὺς δρόμους ποῦ πετοῦν, στὶς δραγασιές, στ' ἀμπέλια,
στὰ μονοπάτια τὰ στενά, στὰ ρέματα, στοὺς φράχτες,
ποῦ μὲ τὸ σούρουπο γυρνᾶ στὸ ταπεινὸ του σπίτι
λοτόμος, σκάφτης, δουλευτής, ξωμάχος, ἰδροκόπος,
δῶθε ἀπὸ γέρο ἀσπρόμαλλο, κείθε ἀπὸ νιδ ζευγάρι,
παθητικὴ, πονετικὴ καὶ ἡμερη, ἐσὺ καημένη
καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἀνοίγεσαι στὸ βραδινὸ τραγοῦδι.
Βλόγησε ἡ ἀνοιξη τὴ γίς, καθὼς ἐμὲ μὲ ἀγάπη,
καὶ κεί ποῦ χιόνι εἶτανε πρὶν, τὸ χαμομήλι ἀσπρίζει.
Θάλασσα ὁ κάμπος ἄσωστη, καρᾶδια τᾶσπρα σπίτια,
ποῦ πᾶν καὶ ταξειδεύουνε μὲ τὰ πανιά τῆς μοίρας,
κ' ἡ ταπεινὴ ζωὴ, κρυφτὴ σ' ἀπανεμιές καὶ μπόρες,
κρατᾶ βαθιά τὸν ἔρωτα γι' ἀντίφωνο τοῦ θρήνου.
Στέκουν τὰ πάντ' ἀσάλευτα μπροστὰ στὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
δλα σιμὰ κι δλα μακριὰ, σὰν ἡ καρδιά ἀπ' τὴ γνώση.
Τὸ φεγγαρίσιο θάμπωμα, βουνὰ καὶ κάμπους σμίγει,
τὰ οὐράνια ἀσημογάλαζα ξένα γιὰ μὲ φαντάζουν,
κ' ἡ γίς μικραίνει στὴ ματιὰ καὶ στὴν ψυχὴ μου ἀργεῦει.

Μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμο βρίσκομαι κι ἀπὸ τὸ εἶναι μου ὄλο,
γυμνὸς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο κι ἀπὸ τὰ πάθη του εἶμαι.
Πνέμα ὁ ἀέρας γύραθε, κ' ἐντὸς μου πνέμα ἢ πλάση,
πνέμα κ' ἡ μάταιη σάρκα μου στὴν ἀγκαλιά σου, ὦ Ἀθήνα.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΚΑΤΟΥΛΟΥ

ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ
ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟ ΤΟΥ ΠΗΛΕΑ

'Αλλοτινά, τῷ μακρυνῶν καιρῶν τὰ πεῦκα, ποῦ εἶνε
πάνω στὶς πράσινες κορφές τοῦ Πήλιου γεννημένα,
φτάνανε στὸ βασιλεῖο τοῦ Ποσειδῶνα, ὡς λένε,
καὶ πέρα στὶς ἀλαργινές τοῦ Φάση τις ἀκροῦλες
κι' ἀκόμα πέρα στὰ ὄρια τῆς χώρας τῆς Κολχίδας.
Τότες κοπάδια οἱ ἤρωες—τὸ διαλεχτὸ λουλουδι
τῆς νιότης τῆς Ἀργίτικης—νὰ πάρουν μελετοῦσαν
τὸ Δέρας κείνο τὸ χρυσὸ καὶ τόλμησαν νὰ σκίσουν
τὴν ἀγριεμένη θάλασσα μ' ἕνα γοργὸ καράβι
ποῦ τὰ κουπιὰ του κάνανε τὰ κύματα νὰ κλάψουν
Τότες ἡ θεὰ ποῦ κυβερνᾷ τὰ γιγαντένια κάστρα,
λυγίζοντας μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ χέρια, τῶν πλεγμένων
κείνωνε πεύκων τὰ κλωνιά, μόνη τῆς εἶχε κάνει
τὸ ἄρμα τὸ φτερωμένον αὐτό, ποῦ ἀνάλαφρη ἡ ἰανοῦλα
τοῦ ἀγέρα, τῷκανε γοργὰ στὰ κύματα νὰ τρέξει
χαϊδεύοντας πρώτη φορὰ τῆς ὄριος Ἀμφιτρίτης
τ' ἀστῆθι τὸ κατάπαλο ποῦ εἶταν παρθένο ἀκόμα!
Μόλις ἡ πλώρη του γερτὴ τὰ μάκρη τὰ ὀργισμένα
εἶχε περάσει κι' ἀπὸ ἀφρὸ τῆ θάλασσα γιομίσει
ὁ χτύπος τῶ βριῶν κουπιῶν, ἀνάμεσ' ἀπὸ κείνη
τὴν ἄδυσσον ὅπου ἔβραζε, βγήκανε κ' οἱ Νηρηίδες,
ποῦ θαμπωμένες κύτταξαν τὸ κυματένιο θάμα!
Εἶταν ἡ μοναχὴ φορὰ ποῦ μπόρεσαν τὰ μάτια
τοῦ ἀνθρώπου, τόσον ἤσυχα νὰ δοῦν καὶ νὰ θαμάξουν
γδυτὰ τὰ κάλλη τῷ Νυμφῶν τῆς θάλασσας, ποῦ ὁ ἄσπρος
λαιμὸς τους κι' ἀλαβάστρινος ὑψώνετο ἀπ' τὸ κύμα.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

WILLIAM SHAKESPEARE

Ἀπὸ τὸν «Ἐμπορο τῆς Βενετίας»

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΤΗΣ ΛΗΔΑΣ ΕΥΛΑΜΠΙΟΥ

Γλυκὰ τὸ σεληνόφωτο πὰ στήν ὄχτια κοιμάται.
 Ἄς κάτσωμε κι' ἐμεῖς, ἐδῶ, ν' ἀκούσωμε τοὺς ἤχους
 τῆς μουσικῆς, ποῦ ἀθώρητοι στ' αὐτιά μας θὰ γλιστρήσουν.
 Ἡ νόχτα κι' ἡ ἀπαλότατη ἡσυχία πῶς ταιριάζουν
 Στῆς ἁρμονίας τῆς γλυκειᾶς τ' ἀγγίγματα ! Γιὰ κύττα
 Τί πλούσια πῶναι τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα στολισμένο
 Μ' ὠραῖα κομμάτια χρυσαφιῦ. Κι' ἡ πιὸ μικρούλα σφαῖρα
 Ποῦ βλέπεις, μετὰ τὸ κύλισμα ποῦ κάνει, τραγουδάει.
 Σὰν ἓνας Ἄγγελος κι' αὐτὴ μέσ' στὸ χορὸ ποῦ στήνουν
 Τὰ Χερουδεῖμ, μετὰ τ' ἄκακα παιδιάτικα τους μάτια.
 Τέτοια ἁρμονία κι' οἱ ψυχῆς οἱ ἀθάνατες κτείνου,
 Μὰ δὲν τήνε χαιρόμαστε τὸ χωματένιο ροῦχο
 Καὶ πρόσκαιρο ὅσο φέρομε, γιὰτὶ τήν κλείνει ἐντὸς του.

Χαρούμενοι δὲν εἴμαστε ποτέ μας σὰν ἀκοῦμε
 Μιὰ μουσικὴ γλυκειά, γιὰτὶ τόσο προσέχει ὁ νοῦς μας.
 Κύτταξε ἓνα κακότροπο κι' ἄγριο κοπάδι μόνο,
 Μιὰ ράτσα ἀπ' ἀνυπόταχτα κι' ὀλόζωα πουλάρια,
 Πόσο φωνάζουν δυνατὰ, πόσο τρελλὰ πηδᾶνε,
 Δείχνοντας ἔτσι τὴν ὀρμὴν ποῦ τὸ αἶμα τους θερμαίνει.
 Ἄν τύχη τότε ἓνα σκοπὸ ν' ἀκούσουν μιᾶς τρουμπέττας,
 Ἔνα σκοπὸ — ποῦ ἀδιάφορο ποῖδ' θάνατι — μέσ' στ' αὐτιά τους,
 Θὰ δῆς ἀμέσως ὄλα τους μαζὶ πῶς θὰ σταθοῦνε,
 Πῶς τ' ἄγρια μάτια ταπεινὸ θὰ λάβουν ἓνα βλέμμα
 Μὲ τὴ γλυκειὰ τὴ δύναμη τῆς μουσικῆς. Γιὰ τοῦτο
 Καὶ τὸν Ὀρφέα ὁ Ποιητὴς παράστησε νὰ σέρνη
 Δέντρα, λιθάρια καὶ νερά — γιὰτὶ κανένα πρᾶμμα
 Τόσο σκληρό, λυσσάρικο κι' ἀναίσθητο δὲν εἶναι,
 Ποῦ νὰ μὴ φτάνει ἡ μουσικὴ γιὰ νὰ τὸ μεταλλάξῃ.

Κι' ἐκεῖνος ὅπου μέσα του μιὰ μουσικὴ δὲν ἔχει
 Κι' οὔτε ἡ γλυκειὰ συνήχηση τὸν συγκινᾷ τῶν ἤχων,
 Εἶν' ἄξιος μόνο γιὰ κακιὰς πράξεις, γιὰ προδοσίαις
 Καὶ δολερὰ σκαρφίσματα μετὰ τίς θολές του σκέψεις
 Ἡ ἀγάπη κι' ἡ φιλία του σὰν κόλαση εἶναι μαῦρες,
 Τέτοιο ἕναν ἄνθρωπο κανεῖς ἄς μὴν τότε πιστεύῃ.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Νιώθω κάθε αἴσθησή μου ἀκόμα νᾶναι
 θολωμένη ἀπ' τὰ κάλλη τους τ' ἀφράτα,
 ποῦ ἀνοίγονται, τὰ φῶτα ὡς πλημμυράνε
 τὸ πάρκο, τὸ σαλόνι ἢ καὶ τὴ στράτα.

Μὲς τὴ ματιὰ μου ἀκόμα τριγυρνᾶνε
 τὰ χεῖλια τὰ γραμμένα, τὰ χνουδάτα
 κορμάκια ποῦ ξετσιπώτα πηδᾶνε
 κάτου ἀπ' τὰ μάτια τοῦ ὄχλου τὰ βαρβάτα.

Φευγάτε ! Θέλω μέσα μου μιὰ πάστρα,
 σὰ βλέπω τὴ μικρούλα μετὰ τὴν ὄψη
 τὴ ντροπαλή, ποῦ βγαίνει πλάι στὴ γλάστρα.

Λίγο βασιλικὸ πάει γιὰ νὰ κόψῃ,
 μὰ ὡς μ' ἀντικρύζει μετὰ ντροπὴ προσκλίνει
 — Κάμε ἡ ψυχὴ μου, Θέ μου, νᾶναι ὡς κρίνει.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“

Τὸ τελευταῖο φυλλάδιο τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἑλεξάντρειας «Γράμματα» *) μιλεῖ γιὰ τὸ σταμάτημα τοῦ «Νουμᾶ». Τὸ πάψιμο τῆς ἐκδόσεως του ἀφίνει ἐκεῖ κάτω ἀσυγκίνητους τοὺς καλοὺς μας συναδέλφους. Ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ ὁ «Νουμᾶς», τὸ ἔκαμε. Τώρα εἶτανε περιττός. Δὲ θὰ εἶχε νὰ προστέσῃ τίποτα κι ἂν εἶτανε δυνατὸ νὰ ξεκολουθήσῃ ἄλλα πενήντα χρόνια ἀκόμα.

Κι ὅμως, πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς πολὺ κοντόφωτος, γιὰ νὰ κρίνῃ μὲ τέτοιον τρόπο, ἓνα φαινόμενο μοναδικῆς, ἀψηλῆς κι ἀκατάπαυστης δράσεως τὰ τελευταῖα δεκαπέντε χρόνια στὴν Ἑλλάδα. Γιατὶ ὁ «Νουμᾶς» εἶτανε τὸ πρῶτο φύλλο στὸν τόπο τοῦτο, ἀπὸ τὴ στιγμὴ τῆς ἐθνικῆς του ἀποκατάστασης, πὺ βγήκε καὶ πολέμησε μὲ πρόγραμμα γιὰ Ἰδέα, ὠρισμένη καὶ κατηγορηματικὴ, μὲ γνώση κ' ἐπίγνωση γιὰ τὸ τί ἤθελε καὶ ζητοῦσε, μὲ θάρρος πρωτόφαντο, μὲ πίστη ἐμπνεσμένη, δίχως καμιά ἰδιοτέλεια, τραβώντας πάντα τὸν ἴσιο δρόμο, χτυπώντας μὲ τὴν ἴδια λύσσα τοὺς ἀντίγνωμους καὶ τοὺς δικούς, τὴν ὥρα τῆς συμφεροντολογικῆς τους ἀπιστίας.

Καὶ τὸ πρόγραμμά του κ' ἡ Ἰδέα του, δὲν εἶτανε στενὴ κι ἀποκλειστικὴ, ὅπως μπορεῖ νὰ υποθέσῃ κανεὶς. Ὅχι. Κάτου ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τῆς γλωσσικῆς ἀναγέννησης καὶ πλάι στὴν πίστη τοῦ ἄκρατου δημοτισμοῦ, ἔβλεπε γενικώτερα τὴν ψυχικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναγέννηση τοῦ Ἑθνους, τὴν πίστη γιὰ τὴν ἠθικὴ του μόρφωση, πὺ εἶναι τὸ πάτημα τοῦ ἀτόμου γιὰ τὴν ἀναγνώριση μιᾶς Ἰδέας.

Ὁ «Νουμᾶς» ἔνοιωθε πὺς λείπει ἀπὸ τὸ Ρωμῖό, τὸ πρῶτο καὶ τὸ κύριο. Ὁ χαρακτήρας. Καὶ τὸ κικὸ τοῦτο δὲ βρισκότανε μονάχα στὸν ἔμπορο καὶ στὸν πολιτικὸ, στὸν ἐπιστήμονα καὶ στὸν ἐμπειρικὸ, στὸν πλούσιο καὶ στὸ φτωχό, μὰ καὶ στοὺς ἀνθρώπους τῆς σκέψης καὶ τῆς διανόησης, στὴν ἀνώτερη πνευματικὴ τάξη τοῦ Ἑθνους. Ὁ πόλεμος γιὰ τὴ δημοτικὴ γλῶσσα τοὺς ξεσκέπαζε. Κατὰ τὴν ὥρα καὶ κατὰ τὴν περίσταση, ὅλοι, θαμάζανε κ' ὑπερετούσανε τὰντίθετα. Οἱ ἴδιοι φιλολόγοι καὶ

*) Φυλλάδιο 37—Γενάρης—Μᾶης 1917.

γραμματισμένοι, ποιητὲς καὶ λογογράφοι, τὴ μιὰ μέρα φανερόντανε δημοτικιστὲς, τὴν ἄλλη καθαρευουσιάνοι. Βλέπανε μιὰν ὥρα φωτεινὴ τὸν ἴσιο, καθαρὸ δρόμο τῆς γλωσσικῆς ἀνάστασης, κ' ὕστερα ὅταν ἡ κοινὴ γνώμη ταραζότανε, ὅταν ἡ πολιτεία ἢ ἐπίσημη ἀπειλοῦσε, αὐτοὶ μαζώνανε τὴν οὐρὰ κάτου ἀπὸ τὰ σκέλια τους, κι ἀπαρνούσανε τὴ δημοτικὴ μὲ ὄση εὐκολία τὴν εἶχανε δεχτῆ. Μόνος στύλος ἀτράνταχτος κι ἀεροδαρμένος ὁ «Νουμᾶς». Ἀγωνίζότανε μέσα στὴ φουρτούνα, ἤθελε νὰ πείσῃ, νὰ στηρίξῃ, νὰ μαζέψῃ κάτου ἀπὸ τὴ σημαία του καὶ νὰ ἐγκαρδιώσῃ τὴν πίστη γιὰ τὸ Δημοτικισμό, τὴ μόνη πνευματικὴ σωτηρία τῆς Φυλῆς μας, πὺ χανότανε μὲ τὴ μούχλα τῆς τυφλῆς ἀρχαιολατρίας καὶ τῆς θανατερῆς μισησῆς γνώσης.

Μὰ γιὰ νὰ βοηθήσῃ κανεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦ «Νουμᾶ» ἔπρεπε νὰ εἶχε τὸ θάρρος τῆς πειθαρχίας στὴ διδασκαλία καὶ στὸ σύστημα τοῦ ἀληθινοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἀγῶνα, τοῦ Ψυχάρη. Ὁ Ψυχάρης τὸ φώναζε καὶ τὸ κύρηγνε πὺς ὁ λόγος δὲν εἶναι μονάχα νὰ χτυπηθῆ ἢ καθαρεύουσα, μὰ νὰ ὑψωθῆ καὶ ἡ δημοτικὴ. Κι ὁ ὑψωμὸς τῆς ἓνας εἶτανε. Ἡ παρακολούθησή της μὲ ὄλο τὸ σέβας πὺ τῆς ἀξίζει. Σὰ γλῶσσα ζωντανή, ἔχει τοὺς κανόνες καὶ τὴ γραμματικὴ τῆς. Ἐξω ἀπ' αὐτοὺς ὅποιος γράφει, κάνει κακὸ ἀντὶ καλό. Κι αὐτὸ δὲν εἶτανε παράπονο ἀσύστατο κ' ἐγωϊστικὸ, μὰ εἶτανε ἡ οὐσία ὅλη τοῦ ἀγῶνα.

«Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀλάθευτος», φώναζε ὁ Ψυχάρης. «Ἐλάτε νὰ συζητήσουμε σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιστήμη καὶ μὲ τὴ νόηση, ν' ἀνακαλύψουμε τὸν Κανόνα πὺ ὑπάρχει στὴ γλῶσσα». Μὰ οἱ διάφοροι μεταχειριστὲς τῆς πέννας, λέγανε: «Ἐμεῖς καταπατήσαμε τὴν καθαρεύουσα γιὰ ν' ἀχουμε τὸ λεύτερο. Πὺς τώρα λοιπὸν κάτου ἀπὸ κανόνες θὰ μποῦμε; Τὸ ἀντάρτικο εἶναι πιὸ εὐκολώτερο. Ὅλα κάτου». Κ' ἔτσι ἡ νέα φιλολογία βάδιζε μὲ μιὰ γλῶσσα ἀνακατεμένη, ἀναρχικὴ σὰν τῆς τρελῆς; τὰ μαλλιά, μὲ τὴ συνειδησιμένη ἀμάθεια καὶ λαφρὴ συνείδηση.

Τὸ ἴδιο πὺ γινότανε γιὰ τὴ γλῶσσα, γινότανε καὶ γενικώτερα γιὰ τὴν ψυχικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναμόρφωση τοῦ Ἑθνους. Ὅλοι κοιτούσανε τὰτομικά τους συμφέροντα, τίς πρόσκαιρες καὶ φανταχτερὲς ἐπιτυχίες, κ' ἓνας τρομερὸς ἀρριβισμὸς καλλιεργήθηκε μέσα στὴ νέα γενεά.

Ὁ ἀγῶνας τοῦ «Νουμᾶ» ὑψωνόταν ἐνάντια σ' ὅλα τοῦτα. Πάλευε ἡρωϊκά, περιφρονημένος ἀπὸ τοὺς ἐπίσημους, συκοφαντη-

μένος στο λαό από τη δημοσιογραφία, που της χαλούσε τα εκμεταλλευτικά της άμορφωσιάς του κοσμάκη σκέδια, κατηγορημένος από δικούς και ξένους. Η απογοήτευση για πολλήν καιρό άγνωστη στην ψυχή του «Νουμά». Φουρτούνες ήθικες και μπόρες ύλικής ανάγκης, καλοτάξιδος τις προσπερνούσε.

Μά η κρίσιμη ώρα ήρθε. Ο διευθυντής του πείστηκε πώς ο αγώνας που όλο και φούσκωνε κι άπλονότανε, κ' έφερνε άποτέλεσματα σημαντικά και περίσσιο θαυμασμό, δέν εΐτανε για να δίνεται με τη δουλειά και την ψυχή ενός μονάχα ανθρώπου. Κι ο «Νουμάς» σταμάτησε, την ώρα ίσα ίσα που έπρεπε να είναι «παρών»: τὸ σταμάτημά του άντήχησε σέ όλους γύρο, που νοιώθανε τή ζημιὰ του άγώνα, σάν κάτι άδικο.

Και τότε όλοι άρχισανε ν' άναμετράνε, να ίσοζυγιάζουνε και να βλέπουνε τόν κολοσσό τής έργασίας και τής πρόοδος που άφησε πίσω του ο «Νουμάς» με τούς δεκαλέντε άλάκερους τόμους του. Και είδανε πώς όλα τὰ ζητήματα φιλολογικά, επιστημονικά, πολιτικά, γλωσσικά, που άρχισανε να συγκινούνε τώρα μόλις τή δημόσια γνώμη, πρωτομελετηθήκανε, πρωτοσυζητηθήκανε και πρωτοειπωθήκανε στις σελίδες του «Νουμά». Και είδανε πώς όλα τὰ νέα πρόσωπα που η Πολιτεία σήμερα μεταχειρίζεται και τιμᾷ κι άναδείχνει, πρωτοφανερωθήκανε, άγνωστα κι άσήμαντα τότε, στις στήλες του «Νουμά», και από κει κυκλοφορήσανε τίς ιδέες και τίς γνώμες τους.

Η ιστορία μιὰ μέρα θάποκαταστήση όπως πρέπει και θά τιμηθή όπως αξίζει τὸ έργο του «Νουμά». Οί νέοι που έρχονται, έχουνε τόν ίσιο χαρακτήρα που τόσο πολύ όνειρεύτηκε ο «Νουμάς», έχουνε ακόμα την πίστη για τὸ Δημοτικισμό, όπως μᾶς τὸν παράδωσε η διδασκαλία του Ψυχάρη.

Όσο για τὰ «Γράμματα» με τὸ τελευταίο τους φυλλάδιο, που βασιλεύει μέσα του η πιό άπόκοτη γλωσσική άναρχία, μόνα τους φωνάζουν, αντίθετα με τὸ σημείωμά τους, πόσο άπαραίτητη εΐτανε ακόμα για τὸ γλωσσικό ζήτημα η εξακολούθηση τής έκδοσης του «Νουμά».

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

— Για τὰ «Κλειστά Βλέφαρα» του Δροσίνη θά μᾶς μιλήσει στο έρχόμενο τεύχος ο Ρήγας Γκόλφης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΑ ΤΟΥ «ΠΥΡΣΟΥ». — Τέσσερα φιλολογικά Σαββατόβραδα με όμιλητές τὸ Δ. Ταγκόπουλο, Ρήγα Γκόλφη, Κ. Βάρναλη, Ε. Παπαδημητρίου και τὸν Τυμφρηστό γινήκανε, καθώς είχαμε άναγγείλει, στη σάλα τής Έμπορικῆς Ακαδημίας.

Στὸ πρώτο Σαββατόβραδο—1 του περασμένου Νοέβρη—μίλησε ο καλλιτέχνης Ε. Παπαδημητρίου με θέμα την «Έλληνική Γελοιογραφία», άπ' την εποχή τής βλαστησῆς της ως τὰ σήμερα. Η διάλεξη μετρημένη και λιγόλογη, σάν όλες του «Πυρσοῦ», κράτησε δάκαίριο τὸ διαλεκτὸ άκροατήριο και τὸ προσήλωσε μ' άληθινὸ ενδιαφέρον σ' ένα θέμα που όσο κι' αν ξεφευγε άπ' τὸν κύκλο του, πάντα είχε κάτι καινούργιο γάν του δώσει.

Στις 11 του Νοέβρη, διάβασε ο Δ. Ταγκόπουλος τὸ τρίπραχτο κοινωνικό δράμα του «Όμόρφος κόσμος».

Τὸ νέο έργο του κ. Δ. Ταγκόπουλου, κρατάει τή σειρά του άπ' την επαναστατική τριλογία «Όξόπορτα», «Μαῦρο χέρι» κι' «Άρχισυντάχτης» κι' έρχεται με τὸ ζωντανό του διάλογο, τίς ρεαλιστικές δραματικές του σκηνές και την άσύγκριτη σκηηνική του δράση, να συντρίψει τὰ εΐδωλα τής τιμῆς, που κάθε τόσο ορθώνονται μπροστά στη Γυναίκα σάν κατακραυγές μιᾶς κοινωνίας συντηρητικῆς, μιᾶς κοινωνίας θεμελιωμένης στο ψέμμα και στην πρόληψη. Έλπίζουμε ο θίασος τής Κυβέλης που τώρα και δυὸ χρόνια ὄλο κι' άναγγέλει τὸ έργο, γάν τὸ δώσει τέλος πάντων χαρίζοντας έτσι μιάν άγνή αισθητική συγκίνηση στους λιγοστούς θαυμαστές της που βαρειαστήσανε πιά να την βλέπουνε στα αιώγια δράματα του Παξινού και του Λοιδωρίκη.

Στὸ τρίτο Σαββατόβραδο του «Πυρσοῦ» μίλησε ο κ. Τυμφρηστός—Δ. Παπαδόπουλος με θέμα τή «Νεοελληνική Ποίηση». Ο κ. Τυμφρηστός άφού έπλεξε τὸ εγκώμιο κάποιου Αμφίωνα, πήδησε στους νεώτερους έργάτες του Στίχου, Πάνο Ταγκόπουλο και Γιάννη Στογιάννη, κι' ύστερα κατάληξε να ζητάει άναμεσό τους τὸν Ένα και τὸ Διαλεκτό, τὸν Όδηγό και τὸ Δάσκαλο. Δυστυχώς δέν τὸν βρήκε! Κ' οί έλεγειακές στροφές του Τυμφρηστοῦ συγκινήσανε δλόκαρδα τή Συντροφιά του Πυρσοῦ που ὀρκίστηκε να μὴν ξανακούσει τέτοια... θλιβερά θέματα.

Στις 25 του ίδιου μήνα, χαραχτηκε μιὰ πρώτης γραμμῆς φιλολογική βραδιά που θά μείνει άλησμόνητη σ' όσους την παρακολούθησανε. Δυὸ Δάσκαλοι άναγνωρισμένοι στο στίχο, ο Κ. Βάρναλης κι' ο Ρήγας Γκόλφης, άπαγγείλανε καινούργια τραγούδια τους, έχοντας μες τὸ πυκνὸ άκροατήριο και τὸν Όδηγό—Τεχνίτη, τὸν Κωστή Παλαμά.

Ο Κώστας Βάρναλης άπάγγειλε τὸ σημερινὸ τραγούδι «Άλιβιάδης», την «Έσθη», τὸ «Στυλίτη» και δυὸ ποιήματα χαρισμένα «Σε μιὰ Καλλιτέχνηδα». Οί διαμαντένιοι στίχοι του Βάρναλη, ο άκρατος άληθινὸς Διονυσιασμός, κι' ἔδω ένα δυνατό συμβολικό χρώμα, ξεχειλίζανε στα σφιχτοδεμένα τραγούδια του, που δίκαια πέφτανε τὰ χειροκροτήματα τής Συντροφιάς.

Κι' ὁ Ρήγας Γκόλφης, με τὴ σεμνότη πού τὸν χαρακτηρίζει, ἀπάγει το ἀθάνατο σημερινὸ τραγοῦδι τοῦ «Πνέμα» καὶ τὰ δημοσιεμένα στοὶ «Νουμά»: «Στοιχωμένη Πέτρα», «Τέχνη» καὶ «Γιὰ μιὰ Ξενητεμένη».

Τὰ λιγοστὰ λόγια πού εἶπε ὁ Δ. Ταγκόπουλος γιὰ τὸ Γκόλφη πρὶν ἀπ' τὸ διάβασμα τῶν τραγουδιῶν, δώσανε τὸν τέλειο χαρακτηρισμὸ τοῦ ἀληθινὰ προσωπικοῦ ποιητῆ, πού με τὴν ἀλάθευτη τέχνη τοῦ στίχου καὶ τὴν πλούσια ποιητικὴ διάθεση, πλουταίνει κάθε τόσο τὸ περιβόλι τῆς Ξανθοπλόκαμης Παρθένας με λουλούδια δροσολογημένα στὴ βαθύτερη αἴσθηση τοῦ Πόνου.

Με τὸ παραπάνω Σαββατόβραδο πού εἶναι τὸ ἔννατο ἀπ' τὴν ἀρχή, ἔκλεισε ἡ σειρά τῶν «Σαββατόβραδων τοῦ Πυρροῦ» γιὰ ν' ἀρχίσει μιὰ καινούργια σειρά διαλέξεων πού θὰ δίνονται κάθε τόσο στὴν αἴθουσα τῶν Ἐμποροῦπαλλήλων.

Ὡς τὰ σήμερα ὑποσκεθῆκανε πῶς θὰ μιλήσουνε: ὁ Κωστής Παλαμᾶς «Πῶς πρέπει νὰ κρίνονται οἱ Νέοι», ὁ Ρήγας Γκόλφης: «Τὸ Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη», ὁ Κώστας Παρορίτης: «Ὁ Ψυχάρης καὶ τὸ Δῆγμα», ὁ Δ. Ταγκόπουλος: «Ὁ Ψυχάρης κ' ἡ Πολιτικὴ», καὶ δεύτερη ὁμιλία: Οἱ «Περαστικοὶ Ποιητὲς καὶ Λογογράφοι», ὁ Λέαντρος Παλαμᾶς, ὁ Πάνος Ταγκόπουλος, ὁ Φῶτος Γιοφύλλης, ὁ Κωστής Βελμύρας κ' ἄλλοι.

Οἱ Φιλολογικὲς αὐτὲς ὁμιλίαι θὰ γίνονται πάλι Σαββατόβραδο, στὶς 6 1/2 ἀκριβῶς, καὶ με τὴν εἴσοδο ἐλεύθερη σ' ὅλους. Ἡ σχετικὴ εἰδοποίησις θὰ δημοσιεῖται στὶς ἐφημερίδες.

Π. Δ. Τ.

“ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΟΥ ΠΥΡΡΟΥ,,

«ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ»

Πρώτη στὴ σειρά τῶν «Διαλέξεων τοῦ Πυρροῦ» ἡ μεστὴ καὶ μετρομένη διάλεξις τοῦ Ρήγα Γκόλφη γιὰ τὸ «Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη». Δόθηκε στὶς 16 τοῦ Δεκεμβρίου τ' ἀπομεσήμερο, στοὶ Σύλλογο τῶν Ἐμποροῦπαλλήλων, κ' ἀξίζει ν' ἀπαθαναστεῖ αὐτὴ ἡ χρονολογία γιατί ὡς τὰ τώρα εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού σ' ἔνα ἐπίσημο σωματεῖο καὶ προστά σ' ἐκλεκτὸ κοινὸ κουβεντιάζεται τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη.

Ὁ Ρήγας Γκόλφης με ξεχωριστὴ δεξιότη ἀνάλασε τὸ ἔργο καὶ τοὺς λόγους πού σπρώξαν τὸν Ψυχάρη νὰν τὸ γράψει κ' ἔπειτα νὰν τὸ ἐκδόσει.

Ἡ Ρωμισὺνὴ κοιμώτανε νανουρισμένη ἀπ' τὸ τροπάρι τῆς δασκαλοσύνης, ἡ καθαρεύουσα ὀργίαζε καὶ κόντευε νὰ θάψει ὀλότελα τὴ λαϊκὴ θέλησις. Ὅλα δείχνανε πῶς τὸ κακὸ εἶτανε ἀγιάτρευτο ἐδὼ πέρα, ὅταν ὁ Ψυχάρης κατέβηκε στοὶ 1888 με τὸ Ταξίδι τοῦ.

Ἡ ἐντύπωσις τῆς κοινωνίας ἀπ' τὸ βιβλίον, — τὸ εὐαγγέλιον τῆς Ἀνάστασις, — τὸ ξάφνιασμα τοῦ Τύπου πού ραγιαῖς δούλευε τοὺς δασκάλους, ἡ Φαυλοκρατία κ' ἡ Ρουτίνα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς μᾶς δοθήκανε με ντοκουμέντα καὶ με ζωντανεμένα γεγονότα ἀπ' τὸν ὁμιλητῆ.

Κι' ἀκόμα διαβαστήκανε ἄρθρα, κριτικὰ, — πού σήμερα βγαίνουνε στὸν ἀφρὸ ἀπ' τὸ κούφιο καὶ τὴ λαφρότητά τους, — ὡς καὶ σατυρικὰ ἐπι-

γράμματα καὶ σκίτσα, ὅλα τὰ μαχίρια κ' ὅλα τὰ φαρμάκια πού προσπαθήσανε νὰ ποτίσουνε τὸν Ἀνθρωπο πού θέλησε τὴν ἀναγέννησι τῆς γλώσσας κ' αὐτὴν ὀλάκαιρη τῆς Φυλῆς. Ὅλα μάταια κ' ὀλα προσορισμένα νὰ πεθάνουνε γιατί τὸ «τὸ Ταξίδι μου» εἶταν ἡ ἀλήθεια ἡ ἀπεθάνη.

Ἐπειτα με τὴν ἴδια δεξιότη ὁ ποιητῆς ἦρθε στο ἀποτέλεσμα πού εἶναι ὀλοφάνερο σήμερα: μίλησε γιὰ τὴν ἐπίδρασι τοῦ «Ταξιδίου» στοὶ Γράμματα.

Οἱ λογογράφοι ὅσο κ' ἄν θέλανε νὰ λευτερώσουνε τὴ Ρωμισὺνὴ ἀπ' τὴν καθαρεύουσα, ὅσο κ' ἄν τὸ κυρήχνανε ἀπ' τὴ Βυζαντινὴ ἀκόμα ἐποχὴ ὡς τὸ Σολωμὸ καὶ τὸ Βηλαρᾶ, δὲν τὸ κατορθώνανε: ἦρθε ὁ Ψυχάρης με τὸ σύστημα καὶ τὴν Ἐπιστήμη καὶ τὸ κατόρθωσε.

Σήμερα κ' οἱ ἐφημερίδες ἀκόμα, τὰ πιδ συντηρητικὰ στοιχεῖα τότε, προοδέψανε.

Κι' ὁ ποιητῆς τέλειωσε μ' ἔνανε ἀφορισμὸ γιὰ τὴ Μιχτὴ γλώσσα πούνε ἀκόμη πιδ ἐπικίντυνη γιατί εἶναι ὁ κρύφιος ἐχτὸς τῆς ἀλήθειας. Δὲν εἶναι σκαλοπάτι πρὸς τὴ Δημοτικὴ, εἶναι σταμάτημα ἀνάμεσα στὶς δυὸ γλώσσες κ' ἀλλοίμονο στὴ Φυλὴ ἄν σταματήσει στο μεσόσκαλο.

Ἡ διάλεξις τοῦ Ρήγα Γκόλφη γιὰ τὸ Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη ξανάγεινε στο Θέατρο Διονυσία, στὴ σειρά τώρα τῶν Διαλέξεων τοῦ Θιάσου, στὶς 30 τοῦ περασμένου Δεκεμβρίου. Ἀρκετοὶ λειτουργοὶ τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσις, χερκοροτήσανε τὸν ὁμιλητῆ πού με προσοχὴ τὸν παρακολούθησανε μιὰμιση ὀλάκαιρη ὥρα. Ὁ Καλλιτέχνης ἠθοποιὸς κ. Ν. Παπαγεωργίου ἀπάγειλε στο μέσα τῆς ὁμιλίας τὴν ἀπέθάνη καὶ βαθυστόχαστη «Ἀγάπη» ἀπ' τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη.

«ΠΩΣ ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΜΕ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ». Ὅ,τι κ' ἄν πεῖ κανεὶς γιὰ τὴ διάλεξις, πού δόθηκε στὶς 11 τοῦ περασμένου Νοέβρη, στο Θέατρο τῆς Ἀδᾶς Κοτοπούλη, με ὁμιλητῆ τὸν Κωστὴ Παλαμᾶ θάναί πάντα κατώτερο ἀπ' τὴν ἀλήθεια. Γιατί ὅσο κ' ἄν θέλητε νὰ δώσει στενά ὄρια στο θέμα τοῦ ὀπρίγκηπας τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, στο στόμα τοῦ πλάτουμε με τὴ μελέτη καὶ τὸ στοχασμὸ.

Τὸ θέμα τῆς διάλεξις εἶτανε: «Πῶς τραγουδοῦμε τὸ θάνατο τῆς κόρης». Πῶς τραγουδοῦνε, πῶς τραγουδήσανε ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Σοφοκλή καὶ τοῦ Εὐριπίδη τὸ θάνατο τῆς ἀγαπημένης τους οἱ ποιητῆς, πῶς μᾶς τὸν παρουσιάσανε, πῶς τότε κλάψανε.

Θαρροῦσε κανεὶς πῶς κοινοῦσε ἀπ' τὸ Κασταλλικὸ νερό: ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐριπίδης με τὸ θάνατο τῆς ἀρχαίας κοπέλλας πού περιγράψανε στο δράματά τους καὶ τὸν κλάψανε, ὁ Σαῖξπηρ με τὸ θάνατο τῆς ρομαντικῆς Ὀφελίας, ὁ Πετράρχης, ὁ Λεοπάρδης, ὁ Οὐγκῶ, ὁ Λεκὸν Ντελλί, ὁ Σενιέ, ὁ Μυσσέ, ὁ Οὐορδογουόρθ με τοὺς θρηγῶνους καὶ τὰ μοιρολόγια τους μᾶς δοθήκανε ἀτόφιοι ἀπ' τὸν ὁμιλητῆ πού σταμάτησε στο Μπράουνινγκ γιὰ νὰ μᾶς ἀπαγγεῖλει τὸ θάνατο τῆς Ἐβελίνας — ἔνα συγζητητικὸτα ντανελωτὸ τραγοῦδι.

Ἡ Ρωμισὺνὴ ἔπειτα με τὰ μοιρολόγια τῆς, ὁ Σολωμὸς με τὴ «Φαρμακομένη» τοῦ, ὁ Τυπάλδος, ὁ Μαρκουᾶς, ὁ Παπαρηγόπουλος — καθέ-

νας με τη δική του ψυχή και το δικό του κλάμμα, μᾶς μίλησαν με τὸ στόμα τοῦ ποιητῆ και μᾶς συγκινήσανε βαθειά.

Μὰ τὸ τέλος εἶταν τὸ πιὸ συγκινητικὸ και τὸ πιὸ μεγάλο. Ὁ ποιητῆς ἀνάφερε κι ἀνάλυσε τὴν «Ἠγησώ» του ἀπ' τοὺς «Τάφους τοῦ Κεραμεικοῦ». Μερικοὶ χαρακτηρίσανε τὸ κομμάτι σὰν αὐτοκριτικὴ. Τόχει τὸ Ρωμέϊκο. Ἐμεῖς νοιώσαμε τὴν ψυχὴ μας γονατισμένη σὰ σὲ λειτουργία ὅταν ὁ ποιητῆς ἀνάλυσε τὸ τραγοῦδι του, γιατί κι ἡ ἀνάλυση ἀκόμα εἶτανε τραγοῦδι κι' εἶταν σὰν ξεχείλισμα τῆς ψυχῆς του.

Κωδῆς Βελμύρας

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.—Στὸν «Ἐλεύτερο Τύπο» ξαναζωντανεύτηκε τελευταῖα, με τὴν ὑπογραφή «Ἀνδρέας Καβαφάκης» ἡ χαμένη ἀρθρογραφία τοῦ μακροῖτη Κανελλίδη. Τᾶχρωμα σύννεφα, οἱ φουσκομένους παρλαπίπες, ἡ ἀνοῦσια ἐπίδειξη πολυγλωσσίας, οἱ φαῦλοι φραστικοὶ κύκλοι και τὸ ταμπούρλισμα κωμικῆς ρητορικῆς, ἀθάνατα δείγματα τῆς περιφημῆς καθαρεύουσας ξαναφανήκανε στὸ δημοσιογραφικὸ μας ὄρξζοντα. Ὁ κ. Καβαφάκης ὕστερ' ἀπὸ τέτοια δεξιότητες, δὲν εἶτανε δυνατό, παρὰ νὰ μεταχειριστῆ τὴ λογικὴ του, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὴν πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου, πού ἔμπασε στὰ σκολεῖα τῆ δημοτικῆ γλῶσσα. Καὶ βέβαια, ὅτα σὲ λίγα χρόνια ἡ νέα γενεὰ ποιιστῆ με τὸ καθάριο νερὸ τῆς ζωντανῆς γλῶσσας, ποῖός θὰ βρῖσκειται νὰ θαμάξῃ τὴ δασκαλικὴ σοβαροφάνεια τοῦ καινούριου Τύπου τῆς περιεργῆς αὐτῆς ἀρθρομανίας;

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.—Ἡ ἀγάπη τῶν ξένων γιὰ τὴν ἀρχαία φιλολογία δὲ δείχνεται μόνο με σχολαστικὴ προσήλωσι πρὸς τὰ κείμενα μὰ και με πραχτικὴ ἀντίληψη: πῶς νὰ διαδοθοῦνε τ' ἀρχαία γράμματα σὲ πλατύτερο κύκλο ἀπ' τὸν ἐπαγγελματικὸ. Γιὰ τὸ σκοπο τοῦτο οἱ Γάλλοι ἀρχαιοφίλοι ἰδρῦσανε σύλλογο, με πρόγραμμα τὴ λαϊκὴ ἔκδοσι τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, λατίνων κι ἑλλήνων. Ἡ ἔκδοσι, με σχόλια και μετάφρασι, θὰ βγῆ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν πιὸ διαλεχτῶν λογίων, πού ὑπογράψανε και τὸ σχετικὸ μανιφέστο.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ: «Ὡδαὶ Δαβὶδ».—Καταπατώντας τὴν περιφημὴ Συνταγματικὴ διατάξι ὁ κ. Δόξας καταπιάστηκε νὰ μεταφράσῃ σὲ νεοελληνικοὺς ἰαμβικοὺς στίχους, δέκα ὠδὲς ἀπὸ τὴν Παλιὰ Γραφή. Τὸ ἔργο ἀπὸ τὰ πιὸ δύσκολα κι ἀχάριστα, πού θὰ χρειάζοτανε ν' ἀφιερῶσῃ κόπο και ταλέντο, κάποιος δοκιμασμένος ποιητῆς, πού νὰ κατέχῃ πλοῦσια τὴ γλῶσσα τῆ δημοτικῆ και τῆ μετρικῆ ἐπιστῆμῃ. Τὸ δοκίμασμα τοῦ κ. Δόξα εἶναι ἀξίον νὰ ἐπαινεθῆ και προσεχτικὰ νὰ μελετηθῆ.

ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΑΡΛΕΝΤΗ: «Ἐπάνω ἀπ' τὸ βυθὸ».—Βιβλιαράκι με 17 μικρὰ ποιήματα, κεντημένα στὸ στίχο με προσοχή και με τάξι. Ἀ δὲν τὰ χαρακτηρίζε ἐξαιρετικὴ ποιητικὴ δύναμι, τὰ στολίζει ὅμως κάποια τρυφεράδα ἀξιόλογη. Τυπώνουμε δῶ τὸ «Δάκρι»:

Δροσοσταλίδα τῆς αὐγῆς πού λάμπεις στὸ κρινάκι
και τρέμεις, διαμαντόπετρα, στὴ γῆ μὴν πέσῃς κάτω
ἦρθε και λούστηκε με σὲ κάποιο τρελλὸ πουλάκι
και τὸ φτερό του εὐώδιασε στὸ γοργοπέρασμά του
σὰ νὰ σουνα τὸ δάκρι μου πού μάταια δὲν ἐχύθη
ἐπάνω στὸ τραγοῦδι μου πού σὰν πουλι ἐκινήθη.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

—Ἡ βινιέτα πού ὁμορφαίνει τὴν πρώτη σελίδα τοῦ «Πυρσοῦ» ὁφείλεται στὴ γραμμὴ τοῦ νέου Καλλιτέχνη Ε. Παπαδημητρίου.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου, πού εἶνε ἓνας ἀπ' τοὺς πιὸ δυνατοὺς dessinateurs, ἐτοιμάζει κατὰ τὸ Πίσχα, γελοιογραφικὴ ἔκδοσι με πορτραῖτα, τύπους και σχέδια στὸ γυμνὸ. Μερικὰ ἀπ' τὰ τελευταῖα πού εἶδαμε σπαρταρᾶνε ἀπ' ὅλη τὴν ὁρμὴ τῆς Νιότης και τῆς Ὑγείας.

—Στὴν πρωτοχρονιάτικη «Πρόδο» δημοσιεύτηκε μιὰ Κριτικὴ ἐπιφυλίδα τοῦ κ. Ἡλ. Βυτιερῖδη γιὰ τὴν «Πνευματικὴ Ζωὴ μας στὸ 1917».

Ὁ κ. Βυτιερῖδης, κρίνοντας ἀνάμεσα στ' ἄλλα και τὰ Ἑλληνικὰ Περιοδικὰ, ἔκλεισε τὴ μελέτη του με τὰ παρακάτω στοχαστικὰ λόγια γιὰ τὸν «Πυρσὸ»:

«Τὰ περιοδικὰ δὲν ὑστέρησαν. Βγῆκαν ἀρκετὰ καινούργια, ἀλλὰ δὲν ἦταν φαίνεται ὅλα προορισμένα νὰ ζήσουν. Σημειῶνω τὰ «Φύλλα» τοῦ κ. Ἐξάρχου, τὸ «Ἀγροτέχνη», τὴ «Νέα Τέχνη» και τὸ πιὸ ὁρητικὸ ἀπ' ὅλα, τὸν «Πυρσὸ» τοῦ κ. Π. Ταγκόπουλου, πού ὅσα φύλλα ἐβγῆκαν ὡς τώρα, μαρτυροῦν, ὅτι εἶναι τὸ καθαυτὸ πνευματικὸ ὄργανο τῶν Νέων. Αὐτοὶ ἄς μᾶς κάνουν ἀπὸ ἐδῶ και πέρα πλοσιώτερη και μεστότερη τὴν πνευματικὴ ποραγωγὴ μας».

—Ἐχτὸς ὅπ' τὴν παροπάνω μελέτη κι' ἄλλα φιλολογικὰ ἄρθρα δημοσιεύονται στὴν «Πρόδο», πού ἀξίζει νὰν τὰ ξεχωρίσει κανεὶς ἀπ' τὴ συνειθισμένη ρουτίνα τοῦ Τύπου.

Σημειῶνουμε τὰ δυὸ νέα ποιήματα τοῦ Πορφύρα: «Βράδυ σ' ἓνα Χωριὸ» και τὰ «Λυπημένα Φῶτα»—δυὸ ἀληθινὰ διαμάντια τῆς Ρωμέϊκῆς Ποίησης—, τὸ κομμάτι ἀπ' τὴ μοναδικὴ διάλεξι τοῦ Ρῆγα Γκόλφη γιὰ τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη, τὸ ἄρθρο τοῦ «Περαστικοῦ» γιὰ τὰ «Σαββατόβραδα τοῦ «Πυρσοῦ» και τὴν κριτικὴ τοῦ νέου διηγηματογράφου κ. Ἀδ. Παπαδήμα γιὰ τὸν «Ὅμορφο Κόσμο» τοῦ Δ. Ταγκόπουλου.

—Σκεδιάζεται ἡ σύστασι Φιλολογικῆς Συντροφίᾶς με τὸν τίτλο «Ψυχάρης».

Στὸ ἐρχόμενο τεῦχος ἴσως θάμασπε σὲ θέση ν' ἀναγγείλουμε τὴν ἴδρυσή της, τοὺς πρώτους ἰδρυτῆς της, καθὼς και τὸν κύριο σκοπο της.

—Ὁ Φιλῆντας ξαναδιάβασε τὸ ρομάντζο του «Ταορμίνα» στὸ Σῦλλογο τῶν Ἐμποροῦταλλήλων, στίς 11 τοῦ Γεννάρη τ' ἀπομεσήμερο.

Πρὶν ἀπ' τὸ ρομάντζο ἓνας πρόλογος δυνατὸς και λιγόλογος τὸ χαρακτηρίσει ἀπ' τὴ γλωσσικὴ του μεριά, δίνοντας και τὸ σχετικὸ ἀνάθεμα στὴ Μιχτὴ πού κάθε τόσο φανερώνεται και σ' ἔργα μ' ἀξία γιὰ νὰν τὰ κάνει ἀχαρχτήριστα και τις περισσότερες φορές, κι' ἀδιάβαστα.

Ἡ «Ταορμίνα» πρωτοδιαβάστηκε στὰ «Σαββατόβραδα τοῦ «Πυρσοῦ», στίς 14 τοῦ περασμένου Ὀκτώβρη.

— Ἐκτὸς ἀπ' τῆς διάλεξης τοῦ Παλαμᾶ καὶ τοῦ Γκόλφη, ἀξίζει νὰ σημειωθῶναι καὶ οἱ ὁμιλίαι τοῦ Μ. Καλομοίρη «Ἄν ἔχουμε Ἑθνικὴ Μουσικὴ» καὶ τοῦ Δ. Καμπούρογλου γιὰ τὴν «Ἀττικὴ».

Ἡ τελευταία μάλιστα, ὅσο κι ἂν εἴτανε γραμμὴν σ' ἀκανόνιστη, γλώσσα, ἐκλείνει μέσα τῆς ἓνα ὀλόκαιρο κόσμο πού μονάχα ὁ διαλεκτὸς συγγραφέας τῆς «Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν» μπορούσε νὰ ζωντανέψει.

— Ἡ Κα Π. Σ. Δέλτα τέλειωσε ἓνα μεγάλο δίτομο ἔργο τῆς, πού τὸ ἐργαζότανε δῶ καὶ τρία χρόνια.

Τὸ νέο ἔργο τῆς Κας Δέλτα εἶναι γραμμένο πάνω στὴ «Ζωὴ τοῦ Χριστοῦ» μὲ τὴν πρόθεση νὰ ξυπνήσει τὶς ἄγονες ψυχὲς καὶ νὰ τὶς φέρει πλάι στό Φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἐπιστήμης.

— Στὰ μέσα τοῦ Φλεβάρη θὰ κυκλοφορήσει ἓνα καινούργιο βδομαδιατικὸ περιοδικὸ μὲ τὸν τίτλο «Πρόμαχος». Διευθυντὴς του θάναί ὁ ἀκούραστος πρωτεργάτης τοῦ Νουμᾶ Δ. Ταγκόπουλος μὲ τὸ γνωστὸ μεταφραστὴ καὶ δημοσιογράφου κ. Κώστα Τρικογλίδη. Τὰ πιὸ διαλεκτὰ λουλούδια τῆς Νεοελληνικῆς ἀνθήσης — σελίδες ἀπ' τὰ ἔργα τοῦ Ψυχάρη, ὀλόκαιρο τ' ἀνέκδοτο ρομάντζο τοῦ Καμπύση: «Ὁχτροὶ καὶ Φίλοι», τὸ δράμα τοῦ Δ. Ταγκόπουλου: «Ὁμορφος Κόσμος», κριτικὲς καλλιτεχνικὲς, σημειώματα φιλολογικὰ καὶ ἄλλες ἐγκυκλοπαιδικὲς μελέτες, — θὰ δημοσιεύονται στό νέο περιοδικό, πού θὰ εἶναι ὁ μοναδικὸς σύντροφος τοῦ Καλλιτέχνη μὰ καὶ τοῦ ἐργάτη ἀκόμα.

Τὴν ἐκδόσιν τοῦ «Πρόμαχου», συγκινημένα χαιρετᾷ ὁ «Πυρσός», καὶ τὴ συσταίνει ὀλόθερμα σ' ὅλους τοὺς φίλους του.

— Ὁ «Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος» πλούτισε τὴ βιβλιοθήκη του μ' ἓνα βιβλιαράκι διασκευασμένο ἀπ' τὰ Ἑγγλέζικα, πολὺ χρήσιμο γιὰ παιδιὰ. Φέρνει τὸν τίτλο «Ἱστορίες τοῦ παλιοῦ καιροῦ» καὶ πουλιέται στὰ βιβλιοπωλεῖα λεπτὰ 75.

— Ἡ Διάλεξι τοῦ Δ. Ταγκόπουλου, πού εἴτανε νὰ δημοσιευτεῖ στόν «Πυρσὸ», ἔμεινε γιὰ τὸ Περιοδικὸ «Πρόμαχος».

— Τὸ σημερινὸ τεῦχος ἄργησε νὰ κυκλοφορήσει γιὰτὶ ὁ «Πυρσός» ἄλλαξε τυπογραφεῖο. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θὰ βγαίνει ταχτικά στίς 15 κάθε μῆνα.

— Τὴ γενικὴ ἀντιπροσωπεΐα τοῦ «Πυρσοῦ» στὴν Καλαμάτα καὶ προσωρινὰ σ' ὅλη τὴν Πελοπόννησο, τὴν ἀνέλαβε ὁ κ. Γάνης Θεοφιλόπουλος.

— Γράμματα, συγκρομῆς καὶ ὅ,τι ἄλλο πού εἶναι γιὰ τὸν «Πυρσὸ» παρακαλοῦμε νὰ στέλνεται στ' ὄνομα τοῦ Πάνου Ταγκόπουλου, Ἀκαδημίας 53.

— Περσασμένα τεύχη τοῦ «Πυρσοῦ» βρίσκονται στό Ἀκαδημαϊκὸ βιβλιοπωλεῖο, Ἀκαδημίας 53 καὶ στό βιβλιοπωλεῖο Γ. Βασιλείου, Σταδίου 42.

— Ὁ «Πυρσός» ἀνταλλάσσεται μόνο μὲ φιλολογικὰ περιοδικὰ καὶ κρίνει κάθε λογοτεχνικὸ βιβλίον πού θὰν τοῦ σταλεῖ σὲ δυὸ ἀντίτυπα.

— Δωρεᾶν δὲ στέλνεται σὲ κατένα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΟΥ „ΠΥΡΣΟΥ“

ΔΙΑΛΕΞΗ Β'.

Τὸ Σάββατο, στίς 27 τοῦ Γεννάρη, θὰ μιλήσει ὁ Κ. Παρορίτης, στὴν αἴθουσα τοῦ Συλλόγου τῶν Ἑλληνοπαλλήλων, μὲ θέμα:

«Ὁ Ψυχάρης καὶ τὸ Δῆγμα».

Ἡ διάλεξι θὰρχίσει στίς 6 1)2 ἀκριβῶς.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ „ΠΥΡΣΟΥ“

Βρίσκεται στὰ κεντρικότερα βιβλιοπωλεῖα

καὶ πουλιέται δραχμὲς πέντε.

Στίς ἐπαρχίαι στέλνεται δίχως ἄλλο ταχυδρομικὸ ἔξοδο.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Γ. Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ὁδὸς Σταδίου 42

Μεγάλῃ Συλλογῇ Ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν βιβλίων.

Τιμαὶ ὀρισμένα.

— Στὸν Πειραιᾶ ὁ «Πυρσός» βρίσκεται στό βιβλιοπωλεῖο Ἡλιίδη καὶ Σόμα, ἀπέναντι ἀπ' τὸ Δημοτικὸ Θέατρο, καὶ στοῦ Δ. Σκλιά, ὁδὸς Γεωργίου τοῦ Α'.

— Στὴν Καλαμάτα πουλιέται στό γραφοπωλεῖο τοῦ Κ. Λυμποπούλου.

Ἐπειδὴ τὸ κόκκινο χαρτὶ τοῦ ἐξώφυλλου ἐξαντλήθηκε θὰ τιμωνοῦμε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα τὸν «Πυρσὸ» σ' ὅ,τι ἐξώφυλλο βρίσκουμε.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Προς τοὺς ἰδιοκτῆτας κτηνῶν.

Κατόπιν τῆς παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως δοθείσης ἐντολῆς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπιτάξεως πῶν κτηνῶν ὅπως τὸ ἀνώτατον ὄριον τῆς ἀποζημιώσεως ἀνέλθῃ μέχρι δραχμῶν δύο χιλιάδων (ἀριθ. 2000), ἀντὶ τῶν μέγροι σήμερον χιλίων τετρακοσίων (ἀρ. 1400) διὰ τοῦ ἔλλουσι βαρῆτας ἐλάσεως, καὶ τοῦ διακανονισμοῦ ὅπως μόνον ἐν ὑπερτάτῃ ἀνάγκῃ ἐπιταχθῶσι κτήνη ἰδιωτῶν, ἐζόντων εἰς τὴν κυριότητά των ἕνα μόνον ἵππον συνιστώ, κατὰ καθήκον, πρὸς τοὺς ἰδιοκτῆτας κτηνῶν, ἵνα παρουσιάσωσιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅλα τὰ εἰς τὴν κατοχὴν των κτήνη, ἵνα μὴ ἐπισύρῳσι καθ' ἑαυτῶν τὰς βαρῆτάς, ἀλλὰ καὶ δικαίως ποινάς, ἀποῦ καὶ ἡ ἐπιταξίς γίνεται μετὸν ἡπιώτερον τρόπον καὶ ἡ καταβολὴ τοῦ ἀντιτίμου ὅλα τῇ ἐπιτάξει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἰανουαρίου 1918.

Ὁ δημοάρχων Σ. ΠΑΤΗΣΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Α. ΚΟΥΚΛΑΡΑ

Ἰδρυθὲν τῷ 1887

53 — Ο Δ Θ Σ Α Κ Α Δ Η Μ Ι Α Σ — 53

Στὸ βιβλιοπωλεῖο αὐτὸ πωλοῦνται ὅλα τὰ βιβλία τῆς Δημοτικῆς 30 οἴο φτηνότερᾷ ἀτ' ὅσο πωλοῦνται στ' ἄλλα βιβλιοπωλεῖα. Πωλοῦνται ἀκόμα καὶ ὅλα τὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία, καθὼς καὶ σπάνιες ἐκδόσεις. Δέχεται παραγγελίας ἀπὸ τι. ἐταιρείας καὶ τὸ ἐξωτερικό.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Γ. Η. ΚΑΛΕΡΓΗ & ΣΙΑ

ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΜΕΤΩΝΟΣ 3

ΑΘΗΝΑ

Ὁ «Πυρσὸς» βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κίосκια καὶ τὰ βιβλιοπωλεῖα.